

HIJ IS VERREZEN!

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT / P106088

V. U. : L. OORTS, HEIDEWEG 14, B-2980 ZOERSEL

NR. 119 / SEPTEMBER-OKTOBER 2022

AFGIFTEKANTOOR : ANTWERPEN X

EEN ONVOLTOOID MIRAKEL

TOEN paus Franciscus in maart van dit jaar de tekst publiceerde van de toewijding die hij van plan was uit te spreken, samen met zijn brief aan de bisschoppen die in eenheid met hem zijn, was ik aanvankelijk enigszins ontgoocheld. De reden daarvoor was het ontbreken van elke uitdrukkelijke verwijzing naar de verzoeken van de H. Maagd, waaraan deze toewijding en deze brief aan de bisschoppen nochtans moesten beantwoorden. De paus stelde beide voor als de vrucht van zijn eigen initiatief en niet als het inwilligen van de dringende vraag van Onze-Lieve-Vrouw.

Maar ik wou zeker niet toegeven aan de verleiding van een *sedevacantisme* van geest of van hart en daarom schreef ik : « *Laten we niet vergeten dat de voornaamste Acteur in dit gebeuren Onze-Lieve-Vrouw van Fatima zelf is.* »

Op 25 maart sprak de H. Vader dan de toewijding

van Rusland en Oekraïne aan het Onbevleete Hart van Maria uit, vóór een beeld van Onze-Lieve-Vrouw van Fatima in de Sint-Pietersbasiliek. Op de vraag : « *Is de toewijding geldig ?* » gaf ik een bevestigend antwoord [zie het editoriaal van *HIJ IS VERREZEN !* nr. 117 van mei-juni 2022]. De betekenis van de door de paus uitgesproken bede was duidelijk en hij formuleerde alles met een vroomheid die men misschien als “minimalistisch” zou kunnen duiden, maar die niettemin zeer oprecht en zeer ontroerend was.

Het tafereel in de Sint-Pietersbasiliek was werkelijk de weerspiegeling van de grote stad die « *voor de helft in puin* » ligt, ik blijf het herhalen. Ik sluit zeker de ogen niet voor datgene waarover de paus met geen woord gerept heeft : Fatima, het rozenhoedje, de eerherstellende devotie... Wat blijft er dan over ? Wanneer we de geopolitieke metaforen die Franciscus gebruikte in het licht van Fatima en

van de Bijbelse, rechtlijnige waarheid plaatsen, dan blijkt deze toewijding een zaak geweest te zijn van het "hart" tussen de paus en de H. Maagd. Al zijn voorgangers, van Pius XI tot Benedictus XVI – met uitzondering van Joannes-Paulus I, die vast van plan was de toewijding uit te spreken, maar vermoord werd – hebben zich ten opzichte van het Onbevleete Hart als vreemden gedragen.

Paus Franciscus heeft zich loyaal opgesteld en zonder veinerij: hij klopte aan de deur van het hart van Maria. Daarmee is de opening gemaakt. We moeten dus vertrouwen hebben! Iedereen kan toch zien wat voor kloof er gaapt tussen enerzijds Franciscus, bij wie de tranen opwelden toen hij aan de voeten stond van Onze-Lieve-Vrouw van Fatima, tegenwoordig in het beeld voor hetwelk hij zijn smeekbede uitsprak, en anderzijds Paulus VI, zijn « geestelijke vader », de paus die zo'n dwaze hersenschimmen achterna liep. Onze huidige paus was op 25 maart lichtjaren verwijderd van de conciliaire, interreligieuze en oecumenische onzin van de zogezegde "heiligen" Joannes XXIII, Paulus VI en Joannes-Paulus II, die de uitdrukking « Moeder Gods » ongepast vonden!

Franciscus begon de toewijding als volgt: « *O Maria, Moeder van God en onze Moeder, in dit uur van beproeving wenden wij ons tot U.* » Uiteraard kwamen er ook progressistische clichés aan te pas: « *Mochten uw moederlijke handen hen strelen die lijden en vluchten onder de bommenregen.* » De H. Maximiliaan-Maria Kolbe van zijn kant duwde de kar met verminkte lijken voort terwijl hij het *Angelus* opzegde: « *Het Woord is vlees geworden...* » En de H. Charles de Foucauld, de *universele broeder*, zei: « *Elke arme zieke die tot ons komt, zullen wij bekijken als een gewijd wezen, een wezen waarin Jezus leeft, iets dat onuitsprekelijk heilig is, hoezeer zijn arme ziel soms ook kan omhuld zijn met een korst van zonde en kwaad.* »

Door in paragraaf 5 de bruiloft van Kana op te roepen laat de H. Vader ons de maat nemen van het medelijdende hart van Maria. Hij dringt dieper door

in het mysterie van het geloof in de Menswording en zegt ons dat de H. Maagd niet alleen medelijden voelt vanuit de Hemel, maar dat zij haar kinderen ook opzoekt en bijstaat in de beproeving: in de hongerbunker, in een martelkamer, onder de bommen...

Daarom dring ik er op aan dat wij de akte van toewijding, door de paus verricht, goed moeten begrijpen en er ons met geloof, hoop en ware liefde moeten aan hechten, vermits Franciscus eindelijk de honderd jaar oude vraag van Onze-Lieve-Vrouw verhoord heeft. Ondertussen wachten wij op het schitterende mirakel van de bekering van Rusland waardoor de wereld zelf zal bekeerd worden, wanneer de H. Vader zal doen wat nog moet gebeuren: het preken van de eerherstellende devotie van de vijf eerste zaterdagen. Het is de paus die dat moet doen, want hij is de enige bemiddelaar ter wereld die in staat is om het einde van de oorlog te verkrijgen door de handen van Maria Middellares, ons aller Moeder, voor altijd!

Devotie van « *eerherstel* »... waarvoor? Voor de vijf godslasteringen die haar Onbevleete Hart kwetsen en die een belediging zijn voor de voorrechten van 1° haar Onbevleete Ontvangenis; 2° haar onafgebroken maagdelijkheid; 3° haar goddelijk en universeel moederschap; 4° voor de aan de kinderen aangeleerde onverschilligheid en het misprijzen ten aanzien van haar heerlijkheid; 5° voor het verachten van haar heilige afbeeldingen.

De toewijding uitgesproken door paus Franciscus is op zichzelf al een groot wonder! De H. Vader is dus toegankelijk voor de genade, waarvan zijn voorgangers zich afkeerden.

Mijn God, ik geloof, ik aanbid, ik hoop en ik hou van U; en ik smee U de bekering van onze H. Vader te willen voltooien, omdat hij aan de deur van het Onbevleete Hart van onze goddelijke Moeder geklopt heeft. Mocht de deur opengaan en mocht hij er binnen gaan, en wij allemaal met hem, om haar te troosten en door onze gebeden en offers de doornen die haar zoete Hart kwetsen uit te trekken. Amen!

broeder Bruno van Jezus-Maria

ABORTUSGERELATEERD VANDALISME IN DE VS

« **A**BORTUSGERELATEERD vandalisme treft kerk na kerk in de Verenigde Staten. Gemene deler is dat vrijwel ieder doelwit een katholieke kerk is. Brandstichting in een kerk in Virginia, besmeuring van een Maria-beeld in New Orleans, vernieling en diefstal van beelden in een Texaanse kerk: sinds het Amerikaanse Hooggerechtshof een streep zette door het vonnis in de zaak Roe v. Wade, dat abortus op landelijk niveau legaliseerde, werden verschillende kerken het doelwit van vandalisme.

« Al sinds het Hooggerechtshof in december deze zaak oppakte, kwam vandalisme tegen kerken steeds meer voor. Vooral toen op 2 mei een con-

ceptversie van de uitspraak van het hof werd gelekt, schoot het aantal incidenten omhoog. Kerken werden beklad met pro-abortusleuzen, tabernakels werden geroofd en kapotgeslagen en in juni werd een Mis in Michigan verstoord door vrijwel naakte demonstranten. Een nadere blik op deze gevallen van vandalisme brengt een opvallend patroon aan het licht: in bijna alle gevallen vormen katholieke kerkgebouwen de plaats delict. Het protestantse Amerikaanse nieuwsmedium *The Christian Post* meldt slechts vier gevallen waarin een niet-katholieke kerk doelwit was.

« De achtergrond van de leden van het Hooggerechtshof zou een rol kun-

nen spelen. Negen rechters vormen dit hoogste Amerikaanse rechtsorgaan. Van de vijf leden die Roe v. Wade verwierpen, zijn er vier katholiek; de vijfde, Neil Gorsuch, is katholiek opgevoed maar kerkt al een jaar of vijftien episcopaaals. » Bovendien is « de katholieke Kerk in de Verenigde Staten een van de luidste pro-lifestemmen. De aartsbisschop van San Francisco, Salvatore Cordileone, haalde het nationale nieuws door de Democratische politica Nancy Pelosi de communie te ontfangen vanwege haar abortusstandpunt. Zijn besluit kon op de publieke steun van zeker dertien andere Amerikaanse bisschoppen rekenen » (uit *Katholiek Nieuwsblad*, 28 juni 2022).

DE OORSPRONG VAN DE CHARISMATISCHE BEWEGING

De grote specialist van de katholieke charismatische beweging was ongetwijfeld abbé René Laurentin (1917-2017), de Franse theoloog en publicist die vermaardheid verwierf met zijn boeken over de verschijningen van de H. Maagd Maria. Maar de lof die Laurentin van alle zijden en niet in het minst van de kerkelijke hiërarchie ontving, had veel te maken met het feit dat hij zich altijd een groot verdediger van het Tweede Vaticaans Concilie toonde. In 1974 publiceerde hij een boek over de Pinksterbeweging waarvan hij een geestdriftig aanhanger was: *PENTECÔTISME CHEZ LES CATHOLIQUES, RISQUES ET AVENIR* (« De Pinksterbeweging bij de katholieken, risico's en toekomst »). Het is een bijzonder leerrijke studie over een fenomeen waarin volgens velen nog altijd de toekomst voor de Kerk ligt.

HET stevig gedocumenteerde werk van Laurentin verbergt onder de schijn van wijze objectiviteit zijn naïeve, blinde en gepassioneerde enthousiasme voor het “nieuwe Pinksteren”, waarnaar sinds het Concilie zo uitgekeken werd en dat zo vaak werd aangekondigd.

Laurentin voor *Le Figaro* een artikel waarin hij zich resoluut – in het spoor van de [Vlaamse] jezuïet pater Dhanis, de zogezegde autoriteit op dit vlak, en heel de progressistische intelligentsia – aan de kant schaarde van de katholieken die Fatima niet gunstig ge-

Hij was onmiddellijk verleid: « Toen ik daags na het Concilie op zoek ging naar de “tekenen des tijds”, interesseerde ik me voor de katholieke Pinksterbeweging vanaf 1967, het jaar waarin zij het levenslicht zag. Ik sprak erover met een van de initiatiefnemers van de beweging, pater Edward O'Connor: “Het is hierin dat ik de toekomst van de Kerk zie”, zei hij me op het mariaal congres van Lissabon-Fatima [augustus 1967]. Hij overtuigde mij van zijn zienswijze. Maar nadien werd hij heel discreet, op het mysterieuze af. Als antwoord op de informatieve vragen die ik hem daarna deed toekomen, ontving ik enkel een gedrukt artikel van zijn hand, uit de herfst van 1967, met de richtlijn: “onder voorbehoud dat u er niet over publiceert”. Motief: een voortijdige bekendmaking riskeerde het nederige ontkiemen van heel die ervaring te compromitteren » (op. cit., p. 9).

Een korte uitweiding dringt zich op. Op 8 augustus 1967, in Portugal nog wel, laat dé Mariaspecialist van Vaticanum II zich « overtuigen » dat de toekomst van de Kerk in de Pinksterbeweging ligt. Drie maanden tevoren heeft hij een andere keuze moeten maken: voor of tegen Fatima? Hij besliste dat hij *tegen* was. Ter gelegenheid van het bezoek van paus Paulus VI aan het Portugese bedevaartoord, op 13 mei 1967, schreef

zind waren: « een bijzonderheid zonder waarde en zonder toekomst [sic] ».

Volgen we de auteur in zijn kersverse liefde: « Ik heb nieuwe contacten gelegd en deelgenomen aan charismatische bijeenkomsten tijdens mijn reizen naar de VS (1970) en naar Engeland (1971) en vervolgens ook in Frankrijk. [...] In juni 1974 voelde ik de behoefte om terug te keren tot de bron van de Beweging. Ik begaf me naar de Internationale Conferentie van South Bend (Indiana, VS), die van 14 tot 16 juni 1974 dertigduizend charismatici bijeenbracht. Van daaruit bezocht ik charismatische gemeenschappen in Ann Arbor, New Orleans, Houston, daarna Canada. » Het is duidelijk: abbé Laurentin is wat we een geïnitieerde mogen noemen. Laten we dus van hem meer leren over de achtergronden van de Pinksterbeweging.

DE FUNDAMENTELE ERVARING : HET DOOPSEL IN DE GEEST

« Volgens het relaas van de beste getuige, Agnes Ozman, zij die als eerste de specifieke ervaring van de Pinksterbeweging meemaakte – “doopsel in de Geest” en “spreken in talen” – moet men het ontstaan situeren in de nacht van 1 op 2 januari 1901, klokslag 23 uur, gedurende een gebedsavond.

ABBÉ RENÉ LAURENTIN

rond 1965, daags na het Concilie, toen hij zoals zovelen enthousiast op zoek was naar « de tekenen des tijds »...

« De gebeurtenis deed zich voor in een huis in Topeka (Kansas), waar de methodistische dominee Charles Parham een school gesticht had om op directe wijze de Bijbel te bestuderen. Hij en zijn studenten voelden zich sterk aangesproken door het contrast tussen de zwaarmoedigheid van de huidige Kerk en de levenskracht van de primitieve Kerk, zoals die beschreven wordt in de *Handelingen van de Apostelen*: levenslustig, dynamisch, gedreven door de adem van de Geest. Hoe kwam het toch dat de *charismen* verdwenen waren waaraan de eerste christenen de openbaring van de Geest herkenden, meer bepaald de gave van de talen waarover de *Handelingen* spreken?

« In die context organiseert dominee Parham ter gelegenheid van het nieuwe jaar 1901 een gebedswake. Het is dan dat een van zijn studenten, Agnes Ozman (later mevrouw La Berge), zich gedreven voelt om de handoplegging te vragen, volgens de ritus betuigd in het Nieuwe Testament, met de bedoeling de gave van de Geest te krijgen. De dominee aarzelt, maar geeft toch toe. *“Het was alsof er stromen van levend water uit het diepst van mijn wezen opborrelden”*, zei Agnes later.

« Zij begon een onbekende taal te spreken. De dag daarop herkende een zigeuner zijn moedertaal in de woorden die zij zelf niet begreep. » Merken we hierbij op dat het dus niet alleen gaat om

glossolalie, een soort onverstaanbaar automatisch spreken, maar om *xenoglossie*, het spreken van een bestaande taal die de persoon zelf niet kent en niet geleerd heeft...

« Gedurende de daaropvolgende dagen », gaat Laurentin verder, « breidde dezelfde ervaring zich uit over andere leden van de groep. » Anders gezegd, zij gaven blijk van dezelfde charismen na hetzelfde “doopsel in de Geest”.

Hier kan én moet elke katholiek zich de vraag stellen wat de oorsprong is van deze fundamentele ervaring van de Pinksterbeweging. Het verslag dat Agnes Ozman van haar “doopsel in de Geest” maakt heeft, is – heel merkwaardig – onvindbaar. Abbé Laurentin, die het bijzondere voorrecht heeft genoten er een fotokopie van te krijgen, stipt aan dat de tekst « moeilijkheden van interpretatie bevat waarvoor ik verwijs naar een gespecialiseerd artikel van mijn hand » (pp. 21-22). Ik weet niet of dit bewuste artikel gepubliceerd is. In elk geval is de geboorte van de Beweging minstens in nevelen gehuld... Zou het verslag van de stichtster iets laten doorschemeren van bezetenheid door de duivel?

In elk geval is wat Laurentin zelf ons onthult al erg onrustwekkend. Aan de oorsprong van de Beweging vindt men een heimwee, een onlesbare dorst: niet om God méér lief te hebben en voor Hem uit liefde te lijden, met de bedoeling inniger verenigd te zijn met Christus in zijn verlossend Lijden; ook niet om de gaven van de H. Geest te ontvangen tot zuivering zodat men, door de genade, in heiligheid kan groeien en vollediger beantwoorden aan de wil van God; neen, *het gaat enkel en alleen om een gedrevenheid om onmiddellijk en op een tastbare wijze te genieten van buitengewone charismen*, van de uitzonderlijke krachten waarmee de H. Geest de eerste christenen overlaadde. *Waarom zou ook ik niet deze krachten, deze goddelijke macht mogen bezitten*, vraagt Agnes Ozman zich af.

Het moet een vreemde « geest » geweest zijn die haar dit hevig verlangen, deze wil tot machtsuitoefening – want daar gaat het om – ingegeven heeft. Haar verlangen werd in een oogwenk, bijna mechanisch, verhoord « in de nacht van 1 op 2 januari 1901, klokslag 23 uur » door een rituele handoplegging... die onmogelijk uit zichzelf drager van de goddelijke genade kon zijn, vermits de methodistische dominee die de handoplegging uitvoerde over geen enkel priesterlijk gezag beschikte. Overigens zeggen de charismatici zelf dat het “doopsel in de Geest” geen heiligende genade overbrengt (zoals bv. wel het geval is bij de katholieke sacramenten van doopsel en vormsel), maar « een *charismatische kracht* », « een *verbazingwekkende sterkte* », « een *uiterlijke bekleding met macht, die zich uit in charismen* ».

Charismen van goddelijke oorsprong? Of hebben we hier eerder te maken met « allerlei valse

krachten, tekenen en wonderen en met allerlei misdadige misleiding » die « het werk van Satan » zijn, zoals Sint-Paulus schrijft (II Thess 2, 9-10) ?

EEN NIEUWE PROTESTANTSE SEKTE...

« Binnen het bestek van enkele dagen had heel de gemeenschap op dezelfde wijze het doopsel in de H. Geest ondergaan ; de moderne Pinksterbeweging was geboren. Dankzij een opvallende reeks bekeringen, genezingen en profetieën breidde de ervaring zich uit tot Texas en in 1906 Los Angeles, waar de beweging zich sterk ontwikkelde [onder de impuls van de zwarte dominee N.J. Seymour, leerling van Charles Parham]. Vandaar ging het over Chicago en New York naar Londen en de Scandinavische landen, rond 1915 » (Kevin en Dorothy Ranaghan, *Catholic Pentecostals*, Paulist Press, 1969, p. 213).

De leden van de Pinksterbeweging werden zeer vlug uitgesloten uit de verschillende protestantse gemeenschappen waaruit zij voortkwamen. Zij vormden dus hun eigen “goddelijke samenkomsten”. Centraal in de uitermate snelle ontwikkeling van hun sekte « staat de leer van het doopsel in de H. Geest, aantrekkingspool en speerpunt van de opgang » (*ibid.*, p. 241). En het zijn de charismen, die worden voorgesteld als de gewone en tegelijkertijd noodzakelijke vruchten van dit doopsel, die de grote massa aantrekken. In het bijzonder gaat het dan om de “goddelijke genezingen”, die in het publiek en met veel omhaal worden uitgevoerd tijdens hun gebedsvergaderingen. Want « *de tijd van de mirakels is nog niet voorbij* », beweren de apostelen van het nieuwe Pinksteren.

Daarentegen heeft de H. Geest volgens hen alle gevestigde Kerken de rug toegekeerd, zowel de protestantse als de Rooms-katholieke Kerk ! Daarom prediken zij dat hun beweging « de laatste opwekking is die het einde van de tijden aankondigt en de glorierijke terugkeer van Jezus Christus. Zij zeggen dat het opnieuw verschijnen van de charismen – profetie, glossolalie, genezing – de fameuze “najaarsregen” is voorspeld door Joël (2, 23)... » (pater H. -Ch. Chéry, *L'Offensive des sectes*, Parijs, 1954, p. 339). De zgn. *Pinksterleden van de laatste regen* beweren zelfs dat zij zelf de voltooiing verpersoonlijken. Broeder Ephraïm, een voormalige dominee van de Pinksterbeweging [die in 1978 tot katholiek diaken gewijd werd] en de *Gemeenschap van de Leeuw van Juda en het Geofferde Lam* stichtte, denkt ongetwijfeld hetzelfde : zijn in 1985 uitgegeven autobiografie draagt als titel *Les pluies de l'arrière-saison, naissance d'une communauté nouvelle* en heeft de profetie van Joël als motto...

... DIE INFILTREERT IN DE BESTAANDE PROTESTANTSE KERKEN

Dominee Douglas Scott uit Wales introduceerde de Pinksterbeweging in Frankrijk in 1929. Maar terwijl in de VS de tegenstelling zeer scherp is

Leden van de Pinksterbeweging leggen een meisje de handen op met de bedoeling haar te genezen. Ceremonie in een protestantse tempel in Kentucky in 1946.

tussen de nieuwe sekte en de bestaande hervormde Kerken, proberen verschillende leiders van de Beweging de charismatische Geest – met zijn initiatieritus, het doopsel in de Geest – in Frankrijk ingang te doen vinden in de schoot zelf van de protestantse Kerken. Te onthouden zijn in dit verband de namen van de dominees Louis Dallièrre et Thomas Roberts, pioniers van deze infiltratieonderneming. In de jaren 1950 volgt de Zuid-Afrikaan David du Plessis, de grote internationale *leader* met de bijnaam “Mr. Pentecost”, dezelfde strategie om de Pinksterbeweging te doen doordringen in alle protestantse milieus. Deze eerste vorm van handig gevoerde oecumenische actie slaagt volledig.

Men noemt dit de « nieuwe » Pinksterbeweging. Abbé Laurentin : « Het gaat om het opduiken van dezelfde ervaring in de meest traditionele christelijke belijdenissen : anglicanen (bij de episcopalen in Californië vanaf 1958), lutheranen (VS, 1962), presbyterianen en katholieken (1967) » (pp. 24-25). Voortgaande op onze expert, die zonder twijfel zelf al sinds lang het “doopsel in de Geest” ontvangen heeft, zouden we deze infiltratiepoging van de Pinksterbeweging in de katholieke Kerk uiteraard als iets wettigs en heiligs moeten beschouwen. Maar is dat wel de juiste visie ?

DE KATHOLIEKE WAARHEID OVER DE PINKSTERBEWEGING

Wat zou er gebeurd zijn als een katholiek vóór het Tweede Vaticaans Concilie, onder paus Pius XII of een van zijn voorgangers, aan een dominee van de Pinksterbeweging zou gevraagd hebben hem het “doopsel in de Geest” toe te dienen ? Over het antwoord bestaat geen twijfel. Nog op 5 juni 1948 had het H. Officie herinnerd aan de artikels van het canoniek recht die aan katholieken verbieden « omaanwezig te zijn bij of op welke manier ook actief deel te nemen aan rituele ceremoniën van niet-katholieken » (canon 1258). Uiteraard gold dan

zeker een formeel verbod om te vragen de basisritus van een protestantse sekte te ontvangen !

Vermits de eredienst altijd de uitdrukking is van een geloofsovertuiging en daarvan niet losgemaakt kan worden, veronderstelt de vraag naar het ontvangen van dit pinksterdoopsel dat men de wetigheid, de waarde en de werkzaamheid van deze ritus erkent... en dus ook de waarheid van de leer die eraan ten grondslag ligt. Kortom, in dat geval pleegt men een formele daad van geloofsafval en een even formele daad van totale toetreding tot een ketterse sekte.

Want hun spreken in vele talen, hun genezingen en andere charismen mogen ons niet doen vergeten dat de aanhangers van de Pinksterbeweging op veel belangrijke punten protestantse leerstellingen verkondigen die absoluut tegengesteld zijn aan het katholieke geloof ; zij bekritisieren dat geloof en leiden de belijders ervan af met een verbeterd fanatisme. Uiteraard geloven zij niet in de waarachtige tegenwoordigheid van Christus in de Eucharistie en evenmin in de bijzondere voorrechten van de H. Maagd Maria. Ze weigeren zelfs de geldigheid van het katholieke doopsel te erkennen !

Het spreken in talen (glossolalie en xenoglossie) of de al dan niet ingebeelde genezingen door de leiders van de Pinksterbeweging zouden vóór de jaren zestig door geen enkele katholieke theoloog aangeduid zijn als vruchten van de H. Geest. In de katholieke overlevering wordt het spreken in vreemde talen toegeschreven aan de H. Vincent Ferrer en de H. Franciscus Xaverius, maar zonder stevig kritisch fundament. Dat soort xenoglossie is daarentegen wel bekend bij alle exorcisten : de traditie is op dat punt zo eenstemmig dat het *RITUALE ROMANUM* het spreken in vreemde talen aanstipt als *het eerste uiterlijke teken van bezetenheid door de duivel*.

Wat de "mirakelen" van de pinksterchristenen betreft, die moet men situeren in de lange traditie van wondertekenen bewerkt door ketteren... Na 1685 en de herroeping van het Edict van

Nantes (dat de gereformeerden in Frankrijk recht op uitoefening van hun godsdienst had gegeven) waaide de Geest al met stormachtige kracht bij de protestanten in de Languedoc, de Dauphiné en de Cevennen. Men moet er de kronieken van die tijden maar eens op nalezen ! Het ging toen ook al om een "nieuw Pinksteren" waarvan de huidige charismatische beweging slechts een bleke afspiegeling is.

Met honderden tegelijk stonden in protestants Frankrijk profeten en geïnspireerde lieden op die verklaarden dat de Geest van God over hen gekomen was. En inderdaad beschikten zij plots over bovenmenselijke krachten. Net zoals onze charismatici van vandaag zongen zij, spraken in talen, hadden extases en profeteerden. Onontwikkelde buitenmensen en zelfs kleuters declameerden moeiteloos Bijbelse homilieën in literair Frans ! Men maakte verrassende bekeringen van verdorven burgers mee die plots bittere tranen weenden om hun zondige gedrag. Er traden onverklaarbare atmosferische verschijnselen op en herders namen engelen waar... « Als die mensen tovenaars zouden zijn », zei men tegen elkaar, « dan zouden ze niet zoveel over God spreken en niet zo schoon bidden. »

Na de Geest ontvangen te hebben, voelden allen zich ogenblikkelijk "nieuwe mensen" worden. Maar « deze Geest die ons aanzette tot misprijzen voor de wereld en tot naastenliefde, wakkerde ook onze afkeer aan voor de katholieke afgoderij en spoorde ons aan om er niet meer aan deel te nemen... », klinkt het bij een geïnspireerde uit die tijd. Al die voortekenen en wonderen hadden klaarblijkelijk als échte bedoeling het indijken van de vloed van personen die wilden terugkeren naar de enige en ware Kerk. Bij aarzelende protestanten werd op die manier de haat voor het katholieke geloof en de "paapse mis" aangewakkerd (cf. Joseph Bizouard, *Des rapports de l'homme avec le démon*, 1864, dl. III, pp. 16-34).

En de buitengewone genezingen ? De jansenisten die op het Parijse kerkhof van *Saint-Médard* bijeenkwamen op het graf van hun "heilige", diaken François Pâris, verrichtten genezingen die nog spectaculairder waren dan die van onze moderne charismatici (*ibid.*, dl. IV, pp. 54-92). In het spoor van de kerkvaders zijn de katholieke theologen altijd van mening geweest *dat wondertekenen in de schoot van de ketterij, in haar naam en tot haar voordeel, niet van God kunnen komen*. Daarom beschouwden zij – vóór het Concilie ! – de Pinksterbeweging slechts als een nieuwe en bijzonder succesvolle sekte. De vreemde fenomenen die zich tijdens gebedsbijeenkomsten voordeden, schreven zij zonder enige aarzeling toe aan de macht van de Geest der duisternis, te vergelijken met

In de jaren 1970 begon de charismatische beweging zich stevig te verankeren onder zowel protestantse als katholieke gelovigen.

de zeer reële wondertekenen van de heiden-
se tovenaars waarvan onze missionarissen zo
vaak de verbijsterde getuigen waren.

Zo luidde de eensgezinde opvatting over
de Pinksterbeweging binnen de katholieke
Kerk, in alle waarheid en objectiviteit... ten-
minste tot aan de dood van Pius XII in 1958.

DE BEWEGING DRINGT BINNEN IN DE KATHOLIEKE KERK

Vanaf 1960 begint de atmosfeer te ver-
anderen: optimisme is voortaan de regel.
Men kijkt vol euforie uit naar de opening
van het Concilie, want Joannes XXIII heeft
« een nieuw Pinksteren », « een nieuwe len-
te voor de Kerk » aangekondigd. Het derde
Geheim van Fatima wil hij datzelfde jaar
niet bekend maken, omdat hij oordeelt
dat het « niet van toepassing is » op zijn
pontificaat...

Wanneer Vaticanum II op 11 oktober
1962 van start gaat, spreekt de paus in
zijn openingstoespraak strenge woorden uit
aan het adres van de « ongeluksprofeten ».
De Kerk gaat voluit voor de oecumene. De voor-
naamste leider van de pinksterchristenen, David
du Plessis – een van de meest efficiënte agenten
van de infiltratie van de Beweging in de schoot
van de andere christelijke belijdenissen – wordt
uitgenodigd als waarnemer op het Concilie. De
Belgische kardinaal Suenens (later het grote boeg-
beeld van de katholieke charismatische beweging)
krijgt gedaan dat de conciliedocumenten veel
plaats inruimen voor de charismen, ondanks de
wijze waarschuwingen van kardinaal Ruffini, aarts-
bisschop van Palermo.

In 1966, daags na het Concilie, verdampen de
dwaze verwachtingen waarop men gerekend had
in de intellectuele kringen, vooral in de VS. De
aangekondigde lente laat op zich wachten. Met
honderden tegelijk treden priesters uit en verlaten
mannelijke en vrouwelijke religieuzen hun kloosters.
Het aantal roepingen vermindert sterk en droogt
vervolgens helemaal op. Het is de tijd van contes-
tatie en ontgoocheling. Men heeft zich afgesneden
van de grote katholieke traditie, die men misprijst,
maar men is ook al ontgoocheld door de conciliaire
nieuwigheden die zoutloos en zielloos zijn. En dus
gaat men op zoek naar iets nieuws...

Het is in die context dat de katholieke cha-
rismatische vernieuwing zal geboren worden, of
nauwkeuriger: « de katholieke tak van de Pink-
sterstroming die zich ontwikkelt binnen het geheel
van de christelijke Kerken ». Arnaud de Lassus, die
deze uitdrukking citeert die door de charismatici
zelf gebruikt wordt, onderstreept er terecht het
belang van (*Connaissance élémentaire du Renou-
veau charismatique*, 1985, p. 42). Het is de meest
correcte definitie van hun Beweging. Het is ook de

In 1976 ontving de Belgische kardinaal Leo Jozef Suenens uit handen van de hertog van Edinburgh de prestigieuze Templetonprijs « voor zijn bijdrage aan het onderzoek aangaande spirituele realiteiten ». De progressistische Mechelse aartsbisschop was toen al jarenlang de grote promotor van de charismatische vernieuwing in de Kerk.

onverhulde erkenning van haar oorsprong en haar
protestantse essentie.

Abbé Laurentin geeft ons belangrijke informa-
tie: « De katholieke Pinksterbeweging ontstond in
het begin van 1967 aan de *Duquesne University*,
gesticht in Pittsburgh door de paters van de
Congregatie van de H. Geest. In augustus 1966
nemen de leken-professoren van die universi-
teit deel aan het congres van de *Cursillos de
Cristiandad* [een Spaanse beweging gesticht op
Mallorca vlak na WO II]. Deze zoekende mensen
hopen in die beweging het dynamisme van het
geloof te vinden... Want ze zijn ontgoocheld in
de verschillende liturgische, oecumenische, apo-
stolische en pacifistische bewegingen waarin zij
zich geëngageerd hadden » (*Pentecôtisme chez les
catholiques, risques et avenir*, p. 13).

« Zij voelen een soort leegte, een gebrek aan
dynamiek, een verlies van kracht in hun gebedsleven
en actie », vertellen Kevin en Dorothy Ranaghan
in *Catholic Pentecostals*. Onder de leiding van een
van hen die bekend is met de pinksterchristenen,
komen de hoogleraren van de Duquesne-universiteit
ertoe te verlangen naar de nederdaling van de H.
Geest over hen en het ontvangen van de charismen.

Tijdens het congres van de *Cursillos* « ontdekken
zij bij toeval [?] een boek dat voor hen *de deur
naar een nieuwe wereld* zal openen. Zij ontmoet-
ten bekenden, Steve Clark en Ralph Martin [ver-
antwoordelijken van de studentenparochie]. Steve
had een boek gelezen dat hem intrigeerde en in
de war bracht. Hij wist niet wat hij ervan moest
denken en drong er op aan dat zij het zouden
lezen » (K. en D. Ranaghan, p. 16). Het gaat om
het boek van David Wilkerson, *The Cross and the*

DE KRONKELIGE LEVENSLIOP VAN BROEDER EPHRAÏM

Gérard Croissant, beter bekend als « broeder Ephraïm », werd in 1949 geboren in Nancy in een protestants gezin. Als overtuigd lid van de “generatie 1968” experimenteerde hij o.m. in de VS met nieuwe ideeën, de vrijheid en het leven in een commune...

Na studies theologie aan protestantse faculteiten richt hij samen met zijn echtgenote Josette in 1973 de *Gemeenschap van de Leeuw van Juda en het Geofferde Lam* op, die doordrongen is van de charismatische geest. Hij staat op het punt dominee te worden, maar bekeert zich tot het katholieke geloof in 1975. Drie jaar later wordt hij tot diaken gewijd in de Rooms-katholieke Kerk. Onder de naam « broeder Ephraïm » vestigt hij zich met zijn Gemeenschap in het bisdom Albi. Verschillende mannelijke en vrouwelijke leden leggen de geloften van kuisheid, armoede en gehoorzaamheid af en ontvangen een habijt.

Na verloop van tijd duiken hardnekkige geruchten op over wangedrag van Gérard Croissant. Hij zou zich bezig houden met vreemde « psycho-spirituele genezingen die doen denken aan geestelijke manipulatie » en een « ontspoord seksueel leven » leiden. De kerkelijke gezagsdragers worden op de hoogte gesteld, maar de zaak blijft hangen.

In 2007 vertrekt Croissant naar Kigali, terwijl zijn vrouw in Frankrijk achterblijft. In de Rwandese hoofdstad is hij actief als psychotherapeut. Tenslotte grijpt Rome in en heft zijn diaconaat op in 2008 ; hij wordt ook gedwongen de banden met de communaut it definitief te verbreken. Daarop keert hij terug naar Frankrijk, waar hij nog altijd verblijft.

Pas in 2011 verspreidt de Gemeenschap – die ondertussen omgedoopt is tot *Communauté van de Zaligheden* – een officieel communiqué waarin zij afrekent met haar vroegere “goeroe” : broeder Ephraïm « heeft erkend dat hij ernstig tekortgeschoten is in zijn plichten van staat op seksueel gebied, in het bijzonder met zusters van de communaut it. Eén geval betreft zelfs een minderjarig meisje. Zijn prestige als charismatisch stichter, gekoppeld aan de verleidingskracht van zijn woord, heeft het merendeel van de slachtoffers ertoe gebracht zich te laten misbruiken door een zogezegd mystiek discours... »

Switchblade, vertaald in het Nederlands als *Het kruis in de asfaltjungle* (1962). In dat autobiografisch geschrift verhaalt pinksterdominee Wilkerson zijn apostolaat onder de drugsverslaafden en jonge misdadigers in de New-Yorkse wijk Brooklyn en schrijft hij : « *De H. Geest is het antwoord.* »

Laurentin : « Plots ontdekken de proffen van Duquesne wat zij zoeken en wat nog ontbrak in de beweging van de *Cursillos* [en uiteraard ook in de traditionele katholieke bewegingen ?] : de Bijbel, de H. Geest, de charismen. » Twee maanden lang « vormt het boek van Wilkerson de basis voor hun gebeden en hun gedachtewisseling. Ze gaven er zich rekenschap van dat ze nood hadden aan het soort macht die Wilkerson scheen te bezitten » (K. en D. Ranaghan p. 19).

EEN FORMELE DAAD VAN GELOOFSAFVAL

Hoe konden ze die felbegeerde “macht” verwerven ? Volgens de Ranaghans vonden de hoogleraren het zinloos om nog verder met katholieke gebeden de H. Geest te aanroepen : « Dat hadden ze gedaan en het werkte niet. » Misschien « moesten ze naar iemand anders gaan ? Er kwam slechts één idee in hen op : een pinksterkerk » (p. 20). De beslissende stap was gezet. Ze telefoneerden naar een dominee van de episcopale Kerk, William Lewis, die hen in contact bracht met een vrouwelijk lid van de Pinksterbeweging die in zijn parochie woonde : Florence Dodge, een presbyteriaanse pinksterchristen. Via haar zou in januari 1967 de grote “vernieuwing” van de katholieke Kerk in de 20ste eeuw van start gaan !

Tijdens een gebedsbijeenkomst vragen twee theologieproffen aan haar het doopsel in de Geest. Zij laat medeleden van de Pinksterbeweging hen de handen opleggen. « *Ze vroegen me gewoon om een daad van geloof te stellen [geloof in wie of wat ?] opdat de macht van de Geest in mij werkzaam zou worden* », vertelt prof. Ralph Keifer achteraf. « *Al snel bad ik in talen...* » Een week later legde Keifer zijn collega’s de handen op en ontvingen ook zij het doopsel in de Geest. Een van hen getuigt : « *Er is in mij meer innerlijkheid en spontaneïteit dan vroeger, kortom meer macht dan tevoren... Het is nog altijd het christelijke leven van voorheen, maar met een nieuwe dimensie, een nieuwe kracht, een nieuwe macht* » (aangehaald in K. en D. Ranaghan, pp. 22-25).

Er is niets dat toelaat te veronderstellen dat deze « *nieuwe macht* », verkregen door een formele daad van afval van het katholieke geloof, het effect zou zijn van de goddelijke genade. Want het initiatief van de stichters van de katholieke charismatische beweging was ontegensprekelijk een daad van apostasie. Men heeft de uitzonderlijke eer en de onvoorstelbare genade gekregen om van onze heilige Moeder de Kerk, door het doopsel en het vormsel, de volle gave van de H. Geest te ontvangen ; en dan richt men zich tot een miserabele sekte om een nieuw doopsel en een nieuwe gave van de Geest te ontvangen ? Dat is een grove belediging van Christus en zijn ene Bruid, de Rooms-katholieke Kerk, die Hij gesticht en gevestigd heeft als enige behoedster en verspreidster van zijn genade. Het is een uiting van groot misprijzen voor de H. Geest daar waar Hij werkelijk is : in de H. Kerk, Lichaam van Christus en ark van het heil. Men gaat Hem elders zoeken, waar Hij niet is, in de duisternis waarin Satan vermomd als lichtengel aan het werk is. Dit is werkelijk het begaan van de zonde tegen de H. Geest...

Laurentin beliegt ons vlakaf als hij durft schrijven dat « de oorsprong van de Beweging voorbeeldig is » (p. 129). De waarheid vinden we in het

Oude Testament, bij Jeremias : « Mijn volk heeft zijn Glorie verruild voor machteloze afgoden ! Hemelen, huivert ervan, beeft en verstart van ontzetting : godsspraak van Jahweh. Mijn volk heeft een dubbele misdaad begaan : “ Mij hebben ze durven verlaten, Mij, de bron van levende wateren ; om zich citernen te slaan, citernen die geen water kunnen houden ” » (Jer 2, 11-13).

Weldra worden honderden katholieken verleid. Seminaristen, priesters, vrouwelijke religieuzen, hele kloosters vragen het pinksterdoopsel aan. En door die initiatie, die nieuwe ritus die absoluut vreemd is aan heel de katholieke traditie, ontvangen zij als in een vingerknip de “ spirituele vruchten ” die sinds het begin van de eeuw eigen zijn aan de Pinksterbeweging : dezelfde haast sensuele ervaring van “ de Geest ”, een macht, een vrede, een vreugde en een enthousiasme die gepaard gaan met dezelfde opwindende charismen. Ze beginnen in talen te spreken, doen profetieën, bewerken genezingen... Ze voelen zich de begunstigden, om niet te zeggen de bewerkers, van een nieuw Pinksteren. Het is « *de terugkeer van de Geest* », beweren zij.

Die uitdrukking is godslasterlijk. Want een “ terugkeer ” veronderstelt dat er tevoren een lange afwezigheid was : volgens de logica van de pinksterchristenen heeft de H. Geest de Kerk verlaten... vanaf de apostolische tijden, toen de charismen verdwenen ! En het is bijgevolg dankzij de ervaring van Agnes Ozman en haar volgelingen, dankzij de vier theologen van de *Duquesne University* die zich nederig gericht hebben tot Florence Dodge dat de H. Geest eindelijk in volle kracht teruggekeerd is in de katholieke Kerk. Daar gaat Hij opnieuw met stormachtig geweld blazen, zoals Hij sinds 1901 doet in de schoot van de protestantse Pinksterbeweging. Moeten we dat als zoete koek slikken ? In elk geval houdt niets ons tegen om over het hele gebeuren te oordelen in het licht van het waarachtige katholieke geloof : *deze nieuwe kracht, deze nieuwe macht die afvallige katholieken ontvangen in het “ pinksterdoopsel ” kan onmogelijk van God komen !*

Nadat de katholieke charismatische vernieuwing in 1967 vorm gekregen heeft aan de Duquesne-universiteit van Pittsburgh, breidt de beweging zich pijlsnel uit. Seminaristen, priesters, vrouwelijke religieuzen en zelfs hele kloosters vragen het pinksterdoopsel aan hun protestantse “ broeders ”.

Een nuchtere lectuur van de verslagen waarin de stichters van de charismatische beweging het hebben over hun doopsel in de Geest stelt ons allesbehalve gerust. Elke keer opnieuw gaat het om het volkomen tegendeel van de ware heiligheid zoals we die kennen uit het leven van onze katholieke heiligen. De charismatici vertellen dat zij « *een andere wereld* » binnengaan, de troebele en ongezonde wereld van een valse mystiek. Als voorbeeld nemen we de getuigenissen van studenten van de Duquesne-universiteit, die door hun proffen vanaf februari 1967 worden ingewijd. Het zijn de pioniers van de “ Vernieuwing ”.

VERONTRUSTENDE GETUIGENISSEN

« Vooraleer ik wist wat ik deed », vertelt David Mangan, « ging ik de kapel binnen. Ik stond recht voor het altaar, maar een ogenblik later *vond ik mezelf uitgestrekt op de grond*, in tranen en vol van een heerlijk gevoelen dat ik misschien nooit meer zal meemaken. Ik huilde heviger dan ik ooit in mijn leven gehuild heb, maar ik stortte geen enkele traan. Plots was Jezus Christus zo reëel en zo tegenwoordig dat *ik Hem helemaal rondom mij kon voelen*. Na een zekere tijd (ik weet niet hoe lang) bleek ik terug op mijn voeten te staan. Ik ging naar beneden *wetend dat de Geest van God in mij werkzaam was*. Terwijl ik afdaalde, kon ik op de gezichten van hen die ik passeerde slechts liefde zien en ik was er mij niet van bewust wat er rond mij gezegd werd. Ik leunde wankelend tegen de muur en mijn eerste reactie was twijfel over wat me overkomen was.

« Ik begreep dat ik moest teruggaan naar de kapel om te bidden. Ik was wat bang bij het binnenkomen, maar ik ging toch naar voren. *Even later lag ik neer op mijn rug, de armen uitgestrekt in kruisvorm*. Ik bad, maar het was een erg vreemde ervaring. Ik dacht niet aan de woorden alvorens ik ze uitsprak. *Het was alsof ik iemand anders hoorde spreken*. Ondertussen kwam een andere persoon de kapel binnen, maar ik gaf me er nauwelijks rekenschap van. Een ogenblik later ging ik zitten en zag dat het een van mijn vriendinnen was. Toen ik haar zag bidden, voelde ik mij zo gelukkig dat ik me niet kon bedwingen ; ik keek haar aan en zei : “ *Ik hou van je.* ” En zij antwoordde dat ze ook van mij hield en vroeg me of ze iets mocht voorlezen. Ze opende haar Bijbel en begon voor te lezen. Ik weet niet wat het was, want na de drie eerste woorden *had ik een nog intensere ontmoeting met Christus dan de eerste keer*.

« Daarna ging ik rond het huis wandelen. Ik vertelde toen mijn ervaring. [...] Daarna hebben we samen even gebeden en ontmoette ik opnieuw mijn God. *Deze keer was mijn vreugde zo groot dat ik*

De Amerikaanse pinksterchristen Kathryn Kuhlman was in de jaren 1960 en 1970 befaamd om haar "genezingsdiensten", die in de VS uitgroeiden tot een begrip.

niets anders kon doen dan lachen, uitgestrekt op de grond... Die dag ontdekte ik dat de meeste studenten die daar aanwezig waren ook de H. Geest hadden ontvangen, dat Hij hun de Heer op een nieuwe manier was komen openbaren en een nieuwe dimensie aan hun christelijk leven was komen geven » (aangehaald in K. en D. Ranaghan, pp. 32-35).

Karin Sefcik, de vriendin die met David in de kapel was, verhaalt het volgende: « Even later kwam Dave Mangan de kapel binnen, bijna in extase. Terwijl ik op mijn knieën bleef zitten en de Heer in stilte dankte, lag Dave uitgestrekt op de grond. *Opeens werd zijn ademhaling heel heftig, alsof een onbekende kracht zijn borst op en neer deed gaan.* Door een intuïtie – waarvan ik denk dat ze van goddelijke inspiratie was – en door wat ook het begin van mijn eigen "doopsel" was, wist ik dat de H. Geest zichtbaar in Dave aan het werk was. »

Een andere pionier, James Cavnar, verklaart: « Ik geloof niet meer gewoon in Pinksteren, ik heb het *gezien*... Ik heb inderdaad alle verschijnselen gezien die op de dag van Pinksteren plaatsvonden. » En over zijn initiatie: « Men legde mij vervolgens de handen op en, hoewel ik die eerste nacht niet de gave van de talen gekregen heb, begonnen er zoveel zaken te gebeuren dat *ik de zekerheid had van de macht van de H. Geest.* Ik voelde me opeens met kracht naar de Bijbel geleid. De Schrift leek me volkomen transparant. Bidden werd een echte vreugde. Het gevoel dat ik had van de aanwezigheid en de liefde van God was zo sterk dat ik me herinner een halfuur in de kapel te zijn blijven zitten, *lachend van blijdschap bij de gedachte aan de liefde van God.* [...] Gedurende twee maanden had ik ervaren totaal onbekwaam te zijn om mijn depressie te overwinnen, *maar nu kende ik een vreugde en een kracht waarvan ik wist dat ze niet van mij kwamen. Ze konden alleen maar van de H. Geest komen* » (K. en D. Ranaghan, p. 63).

Al deze getuigenissen van charismatici hebben een gemeenschappelijke trek: het gaat om traditio-

nele katholieken – zo beweren ze toch! – die lauw en zonder overtuiging zijn, maar die plots door hun pinksterdoopsel betere katholieken worden. Paradoxaal genoeg hebben zij de indruk dat zij de liefde voor de Kerk terugvinden, het gemeenschapsleven, de devotie tot de H. Maagd, het rozenhoedje, de biechtpraktijk – alles wat men door toedoen van het conciliair progressisme overboord gegooid had.

Maar al die opnieuw beleefde en openlijk geprakticeerde tradities dienen om één ding te verbergen, te rechtvaardigen en te doen accepteren: *de charismatische oecumene*. Het is het enige leerstellige punt dat de Geest die de Beweging bezielt absoluut door de katholieke Kerk wil doen aanvaarden! Het gaat niet om een bijkomstige dwaling zonder grote gevolgen die men wil injecteren in het hart van de Kerk: we hebben te maken met een fundamentele ketterij, een zo radicaal vergif dat deze doctrine, als ze eenmaal aanvaard is, heel ons geloof zal ten gronde richten en elk authentiek bovennatuurlijk leven zal vergiftigen.

PLEIDOOI VOOR « EEN KERK NAAR KEUZE »

Langs de ene kant herontdekken de charismatici de katholieke traditie in al haar aspecten, langs de andere kant belijden zij een volkomen en diepe eenheid met de protestantse pinksterchristenen, die hun broeders, hun meesters en hun vaders zijn in het teruggevonden geloof. Zij kunnen onmogelijk vergeten dat zij van die protestanten het doopsel in de Geest ontvangen hebben. Het is voor hen een evidentie waarover geen discussie mogelijk is dat alle pinkstergelovigen, van welke sekte ook, door het ontvangen van hetzelfde doopsel in de Geest automatisch dezelfde fundamentele mystieke ervaring hebben doorgemaakt; daarom bezitten zij allemaal in dezelfde mate de macht van de H. Geest, die zich manifesteert door dezelfde charismen. Als er op dat vlak toch enig verschil zou bestaan, dan hebben de protestantse charismatici een voetje voor, want zij zijn en blijven de pioniers van de Vernieuwing.

Men moet in de autobiografie van broeder Ephraïm – een katholieke diaken! – maar eens lezen hoe hij de protestantse *leader* van de Pinksterbeweging in Frankrijk, dominee Thomas Roberts, beschrijft: « Een van de meest stralende figuren, ook in letterlijke zin, was zonder twijfel dominee Roberts... Zijn gelaat droop van de Geest zoals de zalvingsolie van de baard van Aaron loopt. [...] Hij was als een levend sacrament, het zichtbare teken van de onzichtbare aanwezigheid van God. Meer nog dan David du Plessis was hij *meneer de H. Geest*. [...] Deze man Gods wasemde letterlijk de Geest uit. Thomas zong in talen, wat hij urenlang kon doen, en nam zo deel aan de hemelse lofprijzing. In zijn oude dag hield Thomas van mij als van een zoon en vond dat ik zijn taak moest verderzetten. "Jij bent een profeet" en "jij bent

mijn zoon”, verklaarde hij » (*Les pluies de l'arrière-saison*, pp. 67-75).

Kortom, het is bij de protestanten dat broeder Ephraïm de grootste heiligheid heeft ontmoet. Hij is niet de enige bewonderaar. Moeten we eraan herinneren dat katholieke charismatici regelmatig deelnemen aan de liturgieën van de protestantse pinksterchristenen, dat ze zich de handen laten opleggen door de leiders van alle soorten gereformeerde belijdenissen en dat zij hun de opdracht toevertrouwen om te preken en de leer te onderrichten? Het gaat zelfs niet alleen om een oecumene onder gelijken – wat op zich al schandalig en ontoelaatbaar is – maar om een radicale afhankelijkheid, een onophoudelijke terugkeer naar de protestantse bron.

Zo deinzen de charismatische katholieken van Ann Arbor er op 1 juni 1974 niet voor terug om de presbyteriaanse Kathryn Kuhlman uit te nodigen met de bedoeling dat zij in hun midden een “genezingsdienst” zou verrichten. Abbé Laurentin geeft het relaas van deze seance :

« De mensen verdringen zich al van 5 uur in de ochtend. Wanneer wij toekomen rond half-negen zijn schip, koor en balkons tot de nok gevuld : 2500 personen ! Op het vastgestelde uur verschijnt Kathryn Kuhlman, een vrouw van middelbare leeftijd, groot en mager en gekleed in een lange, felgekleurde en wapperende tuniek. Zij wordt toegejuicht, maar vraagt onmiddellijk aan de massa om de Heer te prijzen. De lofzang stijgt op, geritmeerd door de gebaren die zij maakt. Dan spreekt zij een dankgebed uit en beginnen de genezingen. De mensen komen dichterbij, eerst de diabetici, die met zeer velen zijn. Wanneer zij hen aanraakt, vallen zij achterover [!] en worden opgevangen door twee mannelijke helpers... Wanneer de zieke valt, herhaalt zij vaak : “*What a power !*”. Maar voortdurend herinnert zij er ook aan : “*Het is niet Kathryn Kuhlman die je geneest, maar de Heer.*”

« Vervolgens stromen andere zieken toe, zoals twee katholieke zusters uit Canada. Zij geneest de ene van doofheid en de andere van slechtziendheid. De zusters wenen van vreugde en weten niet hoe ze haar moeten bedanken. [...] Kathryn loopt door de opeengepakte menigte. Zij raakt de mensen aan, sommigen vallen. Zij zegent. Dan begeeft ze zich opnieuw naar het podium en richt zich tot een welbepaalde vrouw : “*U daar, uw borstkanker is genezen. Ga morgen uw huisarts opzoeken !*” »

Dan komen we bij het belangrijkste, de kern van de boodschap die door de genezingen lijkt gewaarborgd te worden : « Elke keer als er een genezing plaatsvond, vroeg zij tot welke Kerk de zieke behoorde en deed daarop de aanbeveling die welbepaalde belijdenis trouw te blijven. Tot een vrouw die tot geen enkel kerkgenootschap

behoorde, sprak zij : “*Zie hoe goed God is. Vergeet Hem niet te bedanken. Ga u laten inschrijven in een Kerk van uw keuze*” » (Laurentin, pp. 139-142). Onmogelijk om duidelijker de maçonnieke leer te verwoorden die stelt dat alle godsdiensten elkaar waard zijn... Iedereen mag vrij kiezen, de Geest is overal !

Voor Laurentin lijdt het niet de minste twijfel dat de genezingen van goddelijke aard zijn. Zijn mening wordt gedeeld door broeder Ephraïm, die speciaal naar de VS ging om zich door Kathryn Kuhlman te laten initiëren. De stichter van *De Leeuw van Juda en het geofferde Lam* ziet in de presbyteriaanse genezeres zelfs een nieuwe incarnatie van Jezus Christus ! « Ik zag hoe een man naar voren werd gedragen die buiten kennis was en aan een terminale kanker leed. Zijn dochter hilde. *Ik zag toen niet Kathryn, maar Christus ; en de man was Lazarus.* Vóór onze ogen herhaalde zich het tafereel van Bethanië : het dode vlees werd weer tot leven gewekt » (*Les pluies de l'arrière-saison*, p. 25).

We kunnen het nochtans niet genoeg herhalen : **alles wat de mogelijkheden van de menselijke natuur overstijgt, is niet noodzakelijk van goddelijke aard ; alle genezingen die medisch onverklaarbaar zijn, betekenen niet noodzakelijk mirakels van God.** Worden wij niet gewaarschuwd door de H. Schrift ? Herlees het boek Exodus : de Egyptische magiërs van de farao « deden door hun toverkunsten hetzelfde als Mozes en Aäron » (Ex 7, 11). En in hoofdstuk 13 van Deuteronomium lezen we over de valse profeten die wondertekenen deden om de gelovigen tot apostasie te verleiden. Tenslotte hebben we de plechtige verwittiging van Onze Heer Jezus Christus zelf : « Er zal menig valse-christus opstaan en tal van valse profeten. *Ze zullen grote tekenen en wonderen verrichten zodat, als het mogelijk was, ze zelfs de uitverkorenen zouden misleiden* » (Mt 24, 24).

* * *

Het is absoluut noodzakelijk dat de Kerk een oordeel velt over de charismatische beweging, dat zij eindelijk de moed vindt om al die valstrikken van de Boze te ontmaskeren, met inbegrip van Medjugorje, dat vandaag door de charismatici gepropageerd wordt als het hoogtepunt en de bekroning van hun “vernieuwing”. Ondertussen moeten wij trouw blijven aan Fatima, want daarover heeft de Kerk al in positieve zin geoordeeld : de goddelijke oorsprong ervan is zonneklaar en onweerlegbaar. Fatima domineert onze hedendaagse tijd, ondanks de hardnekkige tegenstand die steeds opnieuw de kop opsteekt en die afkomstig is van de voorstanders van het charismatisch “reveil”. Want zij beseffen maar al te goed dat de boodschap van Fatima hen ondubbelzinnig veroordeelt.

broeder Michel van de H. Drie-eenheid

NAZARETH OF HOE WIJ DE HEMEL KUNNEN VERDIENEN

HET Woord van God is mens geworden, het heeft het vlees aangenomen en is geboren uit de schoot van de Maagd Maria. Jezus Christus is volmaakt God en volmaakt mens. En hoewel Hij volmaakt mens was, heeft Hij zich laten vormen door mensen: Sint-Jozef en de Maagd Maria, zijn ouders op aarde, net zoals wij door onze ouders gevormd werden.

De vorming van Jezus in Nazareth duurde dertig jaar. Het verborgen leven van Jezus is een mysterie. De Zoon heeft met volle toestemming gehoorzaamd aan de wil en het plan van zijn hemelse Vader: dertig jaar schijnbare "nutteloosheid" voor Hem die de grote prediker van het Evangelie zou worden. Wij hadden kunnen denken dat Jezus zijn tijd op aarde zo goed mogelijk zou gebruikt hebben, maar Hij heeft zijn tijd verspild, Hij heeft dertig jaar van zijn leven verspild. Hij heeft nauwelijks drie jaar voor de Blijde Boodschap gewerkt en dan is Hij gestorven om na drie dagen op Pasen te verrijzen.

Dat is werkelijk dwaasheid in de ogen van de mensen. Maar in de ogen van God is het wijsheid.

Ik heb jullie vroeger al uitgelegd dat ook ons leven een verspild leven is, dat wil zeggen dat wij hier beneden niet zijn om grootse dingen te doen. Als wij ons inbeelden grote dingen te doen dan is dat omdat wij volslagen gek zijn. Geen enkele mens heeft echt grote dingen op aarde gedaan. Wij zijn namelijk op deze wereld voor andere zaken dan het bouwen van torens van Babel. Wij zijn op aarde om onze plicht te doen en zo het eeuwige leven te verdienen. Wij zijn op aarde om de grote zaken van het eeuwige leven te verrichten.

De mensen hebben deze leer helemaal ontwricht, het eeuwige leven is voor hen een bagatel geworden en het belangrijkste is nu wat we doen op aarde. Het belangrijkste in het leven van de bewaakster van de overweg in het dorp Fouchères was het openen en sluiten van haar slagboom. Dat vertelde ze me op een dag heel zelfvoldaan. Ze was erg trots op haar plaats in de wereld. Zij opende en sloot de slagboom van Fouchères, wel acht keer per dag, denk je eens in! Ik zou nooit gedacht hebben dat er daar acht treinen per dag voorbijkwamen...

Zo zijn de mensen. Maar Jezus heeft ons van het tegendeel willen overtuigen door gedurende dertig van de drieëndertig jaar zijn tijd te verliezen in Nazareth. Jullie zullen me zeggen: hoe kunnen wij in zo'n middelmatig leven de Hemel verdienen? Dat is wat ik jullie wil uitleggen. Welk gaat de springplank zijn, de ladder tussen dit middelmatige en allesbehalve grootse leven op deze aarde en de Hemel die we moeten bereiken?

Om het voorbeeld van de bewaakster te herne-

men: zij woont daar bij de spoorweg, zij kookt haar potje, ze stopt de kousen van haar man en ze opent de slagboom; ze gaat weer naar binnen, veegt de vloer en als de trein eraan komt, gaat ze terug naar buiten en sluit de slagboom. En zo gaat het gedurende heel haar leven. Is dat de voorbereiding op haar eeuwige leven? Wat is er in het leven van deze overwegbewaakster dat haar kan voorbereiden op het eeuwige leven? Welk soort handeling op aarde kan ons afstemmen op de gelukzaligheid van de Hemel?

Als de spoorwegbewaakster niets anders doet dan haar overweg bewaken en als zij op zondag, wanneer de kerkklokken luiden, haar beesten eten geeft en haar kousen stopt, als zij niet ingaat op de roep van de kerkklokken, dan verliest zij inderdaad haar tijd. Maar als zij op zondag niet werkt, behalve de slagboom openen en sluiten – trouwens minder omdat er op zondag minder treinen rijden – als zij om 10 uur naar de kerk gaat voor de Mis en in de namiddag voor het lof en onderweg haar rozenhoedje bidt, dan zijn AL haar daden handelingen die haar voorbereiden op de Hemel, die afgestemd zijn op de Hemel.

Waarom? Omdat het openen en sluiten van die slagboom niet belangrijk is voor God. Natuurlijk is het goed dat zij hem opent en sluit om de trein veilig te laten passeren, maar hoe wil je dat dit haar voorbereidt op de Hemel? En als zij er hoogmoedig van wordt dan zeker niet! Het verrichten van de godvruchtige werken waarnaar ik verwees ontsluit daarentegen wél het Paradijs. Want God houdt van die werken en het is omdat God van ons houdt dat wij de Hemel verdienen. Als wij God behagen, brengt Hij ons naar de Hemel.

De seculiere of wereldse handelingen zijn ijdel en voorbijgaand. De politiek, de cultuur, de economie enz. zijn volstrekt nutteloos als zij niet in liefde tot God beoefend worden.

Als wij echte christenen zijn en godvruchtige werken beoefenen – naar de Mis gaan, de sacramenten ontvangen, het rozenhoedje bidden... – dan is dat welgevallig aan God. Het is echter net alles waarvan de protestanten een afkeer hebben en dat door de conciliaire Kerk bewust is vernietigd; en daardoor heeft zij haar eigen leven vernietigd. Alles wat de Kerk heeft ingesteld en ons aanbeveelt, van het habijt van de kloosterlingen en de soutane van de priester tot het wijwater, de kruisweg en het scapulier, is allemaal intelligent en goddelijk, het is van een goddelijke esthetiek en wijsheid. Het is niet belachelijk of voorbijgestreefd, want het behaagt God.

*abbé Georges de Nantes
uit een preek gehouden in 1980*

EEN KATHOLIEKE GEOPOLITIEK VAN HET OOSTEN

In het eerste deel van deze studie zagen we hoe de Kerk van het Oosten ontrouw werd aan de « *goddelijke orthodromie* », de *rechtlijnige koers* die God uitgestippeld heeft en waarvan Hij verwacht dat de mens die volgt om zo zijn ultieme bestemming te bereiken. De Arabische verovering en later de overheersing door de Ottomaanse Turken kunnen gezien worden als straf voor deze ontrouw.

2. VAN DE ARABISCHE VEROVERING TOT DE EERSTE KRUISTOCHT

EEN UITPUTTINGSSLAG

Het jaar 614 betekent de triomf van de Perzen en hun bondgenoten, enerzijds de Joden en anderzijds een contingent Arabieren onder leiding van de schrijver van de Koran : zij nemen gezamenlijk Jeruzalem in en brengen zo een zware slag toe aan de Byzantijnen. Aan de Joden wordt het bestuur over de heilige stad geschonken, maar hun blijdschap is van korte duur : de pragmatisch ingestelde Perzen begrijpen al snel dat de monofysieten, de christelijke dissidenten die Constantinopel vijandig gezind zijn en verspreid leven over heel het Oosten, een betere steun voor hun overheersing betekenen dan de weinig talrijke Joden.

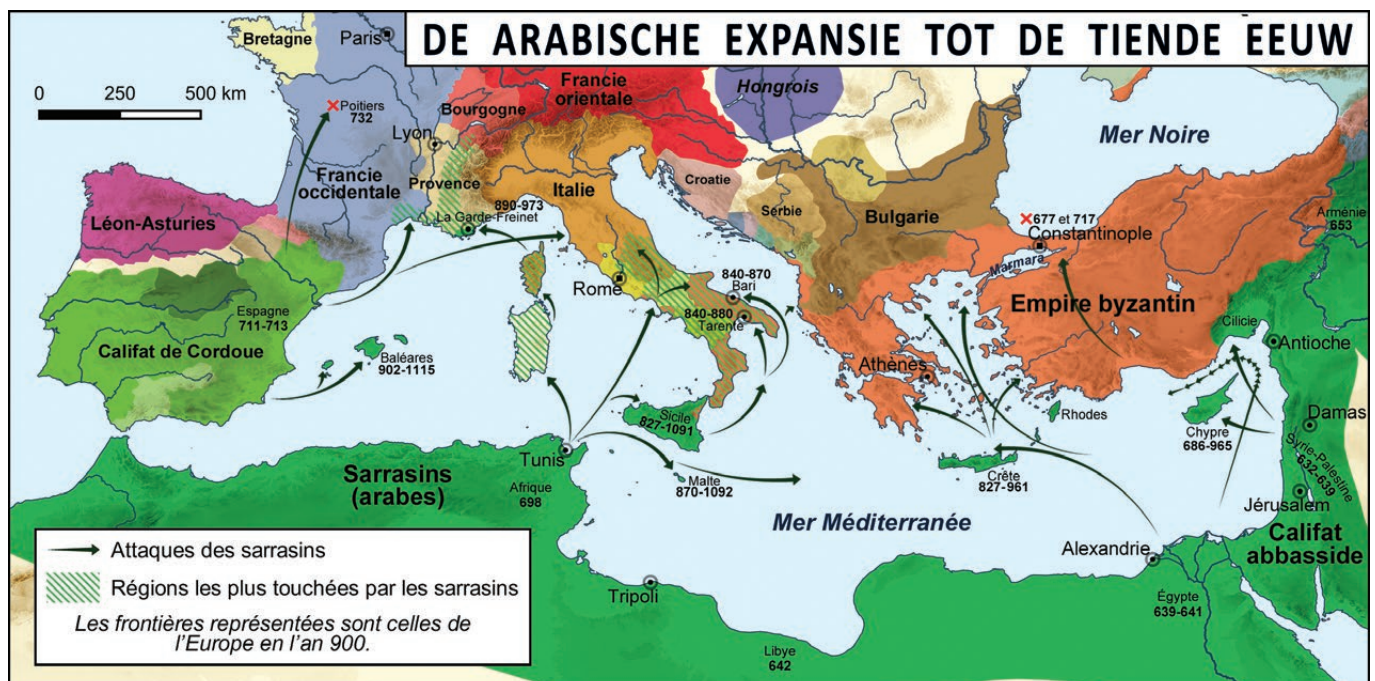
In 617 worden die laatsten daarom uit Jeruzalem verdreven en komt er een bruusk einde aan hun droom van een Groot-Israël. Ook de Arabieren moeten inpakken, maar uit soera III kunnen we opmaken dat hun aanvoerder en religieuze leider de hoop niet opgeeft. Hij trekt zich terug in de woestijn en trekt lessen uit zijn mislukking. In de vernedering en de beproeving ziet hij zichzelf als de « *veelgeliefde* » of *muhammadun* van God. Hij is de lijdende profeet van wie de Passie van Jezus slechts

de aankondiging was. In soera's IV en V lezen we hoe deze "Mohammed" zijn volgelingen voorbereidt om terug te keren naar het H. Land, zoals eertijds Mozes deed met het volk van Israël.

In 619 nemen de Perzen Egypte in, wat een catastrofaal verlies voor Byzantium betekent. De controle over de veroverde provincies geven zij aan de monofysieten, terwijl de katholieke hiërarchie overal wordt afgezet. De bevolking geeft weinig blijken van loyaliteit aan de Byzantijnen : men is de godsdienstige autocratie van de *basileus* blijkbaar grondig moe.

Maar keizer Heraclius, die in 610 de Oost-Romeinse troon bestegen heeft, besluit tot een groot tegenoffensief. In een reeks schitterende campagnes tussen 622 en 628 dwingt hij de Perzen op de knieën. Tegelijkertijd knoopt hij opnieuw onderhandelingen aan met de monofysieten om hen aan zijn kant te krijgen. Op aanraden van de patriarch van Constantinopel, Sergius, stelt hij een nieuwe, vage eenheidsformule voor die niet meer focust op de *natuur* van Christus, maar onderstreept dat er in Hem één enkele *wil* is : het "monotheletisme".

Het manoeuvre blijkt in het begin te werken, want de monofysieten van Armenië, Syrië en Egypte

ondertekenen in 631 de verzoening met de keizer. Maar katholieken zoals de H. Sophronius, patriarch van Jeruzalem, veroordelen het monotheïsme in scherpe bewoordingen als een verkapte knieval voor de ketterij en de radicale monofysieten willen er ook niet van weten. Het resultaat is dat het tot bloedige confrontaties komt in Egypte en tot separatistische spanningen in Afrika en Italië.

Rond 632 ontstaat in het Oosten een machtsvacuüm. De Sassanidendynastie in Perzië overleeft de klap van de Byzantijnse overwinning niet: het rijk gaat ten onder in opeenvolgende paleisrevoluties. De Byzantijnen van hun kant hebben zich met hun recente veldtochten totaal uitgeput en plooiën zich terug op zichzelf. Van die situatie zullen de Arabieren gebruik maken.

DE OPMARS VAN DE ARABIËN

De “Saracenen” slagen er in om in een periode van dertig jaar, tussen 632 en 662, een reusachtig gebied onder hun gezag te brengen. Onder de vlag van de islam? Neen, want die bestaat nog niet! In werkelijkheid wordt de Arabische veroveringstocht mogelijk gemaakt door de religieuze tegenstellingen binnen het Byzantijnse rijk: de verschillende provincies zijn ten prooi aan opstanden van de ene groep christenen tegen de andere en de Arabieren profiteren daarvan.

In Syrië-Palestina blijken de Byzantijnse troepen niet opgewassen tegen de Arabische bendes, die het terrein kennen en over bondgenoten beschikken. In 634 loopt de slag bij Adjnâdain slecht af voor de Byzantijnen, die zich terugtrekken naar Damascus en Palestina overlaten aan plundering. Het jaar daarop openen Homs, Damascus en Tiberias hun poorten voor de bedoeïenen. De rampzalige nederlaag van keizer Heraclius bij de Jarmoek (augustus 636) bezegelt het lot van Syrië en maakt dat de weg naar Jeruzalem open ligt. In 638 is de H. Sophronius, de patriarch van de heilige stad, verplicht over de overgave van Jeruzalem te onderhandelen met de Saracenen.

Maawia (of Moe'awija), de Arabische leider die op die manier de stad zonder bloedvergieten inneemt, bidt op Golgotha, in de tuin van Gethsemane en op het graf van de Maagd Maria. Hij is de stichter van de dynastie van de Omajjaden en alles wijst er op dat hij een christen is (zie *De geboorte van de islam en het ontstaan van de Koran* in *Hij is VERREZEN!* nr. 91, januari-februari 2018). Door Damascus als hoofdstad te kiezen stelt hij zich onder de bescherming van een profeet: Sint-Jan de Doper, van wie het hoofd zich in de basiliek van de stad bevindt. Verder slaat Maawia munten met de beeltenis van Sint-Jan, met een duif of een lam. Andere muntstukken uit dezelfde periode dragen aan de ene kant een afbeelding van het Kruis, aan de andere de beelden van Arabische leiders als christelijke vorsten in Byzantijnse kledij.

Wanneer de Arabieren Gaza veroveren, ligt de weg naar Egypte voor hen open. Dat land is volop ten prooi aan revolutie: de medestanders van Benjamin, de voortvluchtige monofysitische patriarch die oppermachtig was tijdens het Perzische bewind, voeren een bloedige strijd tegen patriarch Cyrus, die benoemd is door de keizer en een fel voorstander is van het monotheïsme. De monofysieten zien hun kans schoon om zich te bevrijden van het juk van Constantinopel. Ze gidsen de Arabieren door het land, verraden de posities van de keizerlijke troepen en onderwerpen zich massaal aan de invallers, waarbij ze zelfs deelnemen aan de jacht op Byzantijnse soldaten! In de herfst van 641 evacueert het Rijk Alexandrië, waar patriarch Benjamin opnieuw geïnstalleerd wordt dankzij een vrijgeleide van de nieuwe meesters.

Bij de dood van Heraclius in datzelfde jaar zijn Syrië-Palestina en Egypte definitief verloren. Armenië en Noord-Afrika vallen ten prooi aan razzia's, maar ook de eilanden en de kusten van Klein-Azië. Rond 650 vervaardigen de Arabieren voor zichzelf een vloot, dankzij de Syrische en Egyptische arsenalen, en slagen er in de Byzantijnen te verslaan ter hoogte van Lycië, in het zuidwesten van Klein-Azië (655).

Armenië illustreert misschien nog duidelijker waartoe de religieuze verdeeldheid onder de christenen kan leiden. De bedoeïenen verwoesten er het platteland, maar mislukken bij hun pogingen om de versterkte plaatsen in te nemen. Ze lopen zelfs een zware nederlaag op door toedoen van Theodorus Rsjtoeni, commandant van de Byzantijnse troepen. Maar in 650 beveelt keizer Constans II aan de Armeniërs om zich aan te sluiten bij de Kerk van Constantinopel en het concilie van Chalcedon te erkennen. Rsjtoeni en een groot deel van de bevolking weigeren en kiezen ervoor het Armeense monofysitisme onder de bescherming van de Arabieren te plaatsen! Nog liever de Saracenen dan de Grieken...

Heel de Kerk van Noord-Afrika, aangevuurd door de H. Maximus de Belijder (580-662), veroordeelde het monotheïsme van de Byzantijnse keizer en schonk haar steun aan Rome, vooral nadat Heraclius de katholiek gebleven gouverneur in ongenade had doen vallen. Onder de nieuwe gouverneur komt het tot een regelrechte rebellie tegen Constantinopel. De Arabieren maken van de situatie gebruik om binnen te vallen; ze verslaan de plaatselijke strijdkrachten bij Sufetala (in het huidige Tunesië), dat ze volledig verwoesten. Maar ze hebben geen vooropgezet plan en trekken zich terug. Pas vijftig jaar later zullen ze definitief Carthago bezetten (696) en kort daarop de oversteek naar Spanje maken.

En de beschaving? Die gaat in al die op Byzantium veroverde gebieden op een rampzalige manier achteruit. Langzamerhand zal de islam, die pas in de 8ste eeuw vorm krijgt, zich als een lijkwaad overal verspreiden...

EEN IN HET NAUW GEDREVEN RIJK

In de tweede helft van de 7de eeuw is het oude Oost-Romeinse rijk territoriaal ingekrompen. Het wordt daardoor wel homogener en vormt zich om tot een Griekse mogendheid, sterk gekleurd door oriëntalisme en duidelijk gescheiden van de Romeinse traditie. Zijn eenheid ligt voortaan in zijn weerstand tegen invallers, van welke kant ook, en in een nauwere alliantie met het patriarchaat van Constantinopel, dat een waarachtige “keizerlijke Kerk” geworden is.

Het Rijk vecht voor zijn overleving vooral tegen de Arabieren van de Omajjadendynastie, die zich in Damascus gevestigd heeft en een duidelijk doel nastreeft: de inname van Constantinopel. Daardoor verdedigt het Byzantijnse rijk onrechtstreeks ook heel de westerse christenheid.

In dat Westen komen geleidelijk aan de christelijke naties tot stand. Het Rijk biedt hun een verdedigingswal, maar tegelijkertijd worden Oost en West gescheiden door een diepe kloof; die is het gevolg van het diepe misprijzen van Constantinopel voor de jonge “barbaarse” naties en door de hardnekkige weigering om zich oprecht te onderwerpen aan het universele primaat van de Romeinse Opperherder.

In de beginjaren van de 7de eeuw, toen het Perzische gevaar dreigde, hadden de keizers er nog naar gestreefd om goede betrekkingen met het pausdom te onderhouden. Toen de H. Stoel echter het monothetisme veroordeelde, reageerde Constantinopel fel: het maakte duidelijk dat het zijn plan om over Italië en Rome te heersen nog niet opgegeven had. De heilige paus Martinus I, die er nochtans op gelet had geen breuk met Byzantium te forceren, betaalde een zware prijs voor zijn moedige oppositie tegen de godsdienstpolitiek van keizer Constans: hij werd gevangen genomen en verbannen naar de Krim, waar hij in 655 stierf. Als de Arabieren in datzelfde jaar geen grote zeeslag gewonnen hadden, dan was zijn opvolger Eugenius hetzelfde lot beschoren geweest.

Het Rijk was meer en meer ten prooi aan anarchie. Tussen 614 en 717 volgden tien keizers elkaar op, zonder dat er sprake was van een samenhangende politiek. Terwijl de Lombarden oprukten in Italië, verwoestten de Arabieren de kusten en maakten zich meester van Cilicië (aan de zuidoostkust van Klein-Azië) en Rhodos. In 674 drong hun vloot binnen in de Zee van Marmara en ging voor anker niet ver van de hoofdstad, terwijl een landleger optrok door Anatolië. Van de kant van Byzantium kwam er geen enkele substantiële reactie!

DE PRETENTIES VAN CONSTANTINOPEL

Dat veranderde in 677, toen de Arabieren het beleg sloegen voor Constantinopel. De Byzantijnen

De grote moskee van de Omajjaden in Damascus was oorspronkelijk een christelijke basiliek gewijd aan Sint-Jan de Doper. In het interieur bevindt zich een schrijn voor de profeet, die door de moslims Yahya ibn Zakariya (“Johannes zoon van Zacharias”) genoemd wordt. In dat schrijn zou zich nog altijd het hoofd van de Doper bevinden.

herpakten zich en brachten hun een zo zware nederlaag toe dat zij om vrede moesten smeken en een enorm tribuut dienden te betalen. Een providentiële opflakking! Want de ingetreden vredes-toestand liet keizer Constantijn IV en de heilige paus Agatho toe om gezamenlijk een einde te maken aan het monothetisme.

Betekende dit de triomf van het Rooms-katholieke geloof op de keizerlijke ketterij? Niet helemaal: het derde concilie van Constantinopel (681) sprak de banvloek uit over iedereen die de ketterij had gesteund, óók paus Honorius (625-638) die in zijn al te grote voorzichtigheid de H. Sophronius in het ongelijk had gesteld en zich had laten ompraten door de Byzantijnse patriarch. Rome legde zich neer bij deze terechte veroordeling, maar stelde bitter vast dat de keizers Heraclius en Constans – die zich nochtans gecompromitteerd hadden met de ketterij – niet vernoemd werden! Evenmin werd er met een woord gerept over de schandalige behandeling van paus Martinus, de H. Maximus Confessor en zoveel andere geloofsbelijders... Byzantium zocht wel toenadering tot Rome, maar wou zich niet vernederen!

Een gelijkaardig iets deed zich voor in 692. Keizer Justinianus II riep een concilie samen zonder daar de paus in te erkennen. Zelfgenoegzaam verkondigde hij dat hij het canoniek recht in heel het Rijk gelijkvormig wou maken. Alle gebruiken, ook die van Rome, moesten wijken voor wat in Constantinopel de gewoonte was! De oppositie van paus Sergius II tegen dit concilie leidde tot het bevel hem te arresteren. Maar de tijden waren veranderd: de keizerlijke troepen in Italië kozen partij voor de paus, die meer deed om de Eeuwige Stad te behoeden tegen de Lombarden dan de *basileus* in zijn verafgelegen paleis...

In het Arabische rijk was ondertussen Abd al-Malik aan de macht gekomen, die zich ontpopte tot een energieke heerser. Terwijl de Arabieren opnieuw Anatolië onder de voet liepen, zonder tegenstand te ontmoeten, was het Byzantijnse rijk ten prooi aan onafgebroken revoluties en zuiveringen binnen het leger. Pas onder Leo III de Isauriër (717-741) herpakte Byzantium zich. Het was maar net op tijd: Abd al-Malik stond op het punt de hoofdstad te belegeren en haar de genadeslag toe te brengen. De nieuwe keizer bracht de Arabische vloot een vernietigende nederlaag toe en keerde zich vervolgens naar Anatolië, waaruit hij de vijand grotendeels kon verdrijven.

HET ICONOCLASME EN DE NIEUWE PAUSELIJKE POLITIEK

In 726 liet Leo III plots weten dat hij het Byzantijnse christendom wou zuiveren van de « *bijgelovige iconencultus* ». Hij decreteerde daarop een totaalverbod op de verering van afbeeldingen. Het waren verschillende stromingen die hem daartoe dreven: het monofysitisme, dat weigerde in de persoon van Jezus Christus het menselijke van het goddelijke te scheiden door Hem af te beelden, maar ook de beschuldigingen van afgoderij geuit door Joden en moslims. Het resultaat was een ernstige crisis binnen het Rijk die honderdtwintig jaar duurde, maar die Rome de providentiële gelegenheid gaf zich te onttrekken aan de verdrukking door de *basileus*.

Het sektarisme van Leo III leidde tot rebellie in Italië, maar paus Gregorius II slaagde er in om de Byzantijnse bezittingen op het schiereiland loyaal te houden. Zijn opvolger Gregorius III zette die politiek verder, maar veroordeelde wel de keizerlijke ketterij in 731. De iconoclast reageerde furieus: hij beroofde de H. Stoel van de kerkelijke inkomsten uit de Byzantijnse gebieden Calabrië en Sicilië, waarna hij ze gewoon toevoegde aan het patriarchaat Constantinopel. Bovendien stak hij geen vinger uit om Rome te verdedigen tegen de Lombarden.

In 750 deed zich in het Arabische rijk een ingrijpende gebeurtenis voor: de Omajjaden werden omvergeworpen door de Abbasiden, die het zwaartepunt verplaatsten van Damascus naar Bagdad. Dat betekende ook dat de vernietiging van het Oosters-christelijke rijk niet de prioriteit van de nieuwe heersers was.

Een jaar later viel het exarchaat Ravenna, een territorium van de Byzantijnen in het noorden van de Italiaanse laars, in handen van de Lombarden. Het pausdom stond er slecht voor: aan de ene kant was er de vijandigheid van de ketterse *basileus* die Rome aan zijn lot overliet, aan de andere kant bedreigde de Romeinse aristocratie de onafhankelijkheid van de Stoel van Petrus. Tot wie moesten de pausen zich wenden?

De enige macht die in het midden van de 8ste eeuw in West-Europa werkelijk van tel was, was die van de Franken. Paus Zacharias had met zijn gezag de staatsgreep van Pepijn de Korte tegen de laatste Merovingische vorst, de zwakke Childerik III, gesteund (751). Twee jaar later begaf paus Stefanus II zich naar Gallië om de vruchten van het nieuwe bondgenootschap te plukken. Pepijn zegde zijn hulp toe en versloeg in twee campagnes de Lombarden, waarna hij de H. Stoel een echte staat schonk die onafhankelijk was van de *basileus*: de Pauselijke Staat. Het was een gewichtige gebeurtenis: Byzantium verloor elke macht over het pausdom, dat een duurzame alliantie aanging met de Karolingen en zich op die manier resoluut naar het Westen keerde.

Deze beslissende keuze werd bezegeld op kerstdag van het jaar 800, toen paus Leo III Karel de Grote tot keizer kroonde. De Byzantijnen waren woest: de *basileus* zou er pas in 813 in toestemmen Karel met de keizerstitel te begroeten, maar dan nog enkel als « *keizer van de Franken* ». Het patriarchaat van Constantinopel zag in de daad van Rome een « *profaan schisma* » dat riskeerde het pausdom onder de voogdij van een misprezen Frankische Kerk te plaatsen. De wegen van Oost en West liepen steeds verder uiteen...

In het Arabische rijk gingen deze gebeurtenissen niet ongemerkt voorbij. Nu het pausdom een territoriaal patrimonium verworven had en de keizerstitel in het Westen terug in het leven geroepen was, keek het kalifaat van de Abbasiden, dat in een strijd met het Byzantijnse rijk verwickeld was, met andere ogen naar de Frankische monarchie: ze zag er de christelijke macht bij uitstek in. Vandaar dat Karel de Grote goede betrekkingen onderhield met Haroen ar-Rashid, zonder dat het nochtans tot een strategisch bondgenootschap tegen Constantinopel kwam. Wel schonk de kalief in 806 aan de westerse keizer een soort van geestelijk protectoraat over de heilige plaatsen in Palestina. Zo kon Karel op duizenden manieren pelgrims en gelovigen bijstaan en van zijn prestige doen genieten; hij schonk hen subsidies en stichtte in Jeruzalem vrome instellingen en werken van liefdadigheid.

Hierdoor kregen de Franken voor de gelovigen van het H. Land het aureool van voorbestemde verdedigers. Ook de H. Stoel beschouwde hen voortaan als het meest bekwaam om de zaak van de afgelegene en bedreigde oosterse christenheid ter harte te nemen, mocht de nood hoog zijn.

IN DE VERDRUKKING

In 843, onder keizerin Theodora, eindigde het iconoclasme definitief en werd de cultus van de afbeeldingen in ere hersteld. In feite was het de Byzantijnse Kerk die triomfeerde over de iconoclastische keizers, niet zozeer in haar hiërarchie (waaruit de *iconodulen* weggezuiverd waren), maar in haar

monniken. Onder hen waren grote figuren zoals de H. Theodorus Studites, tegen wie de ketterse *basileis* ongenadig oorlog voerden. Want de monniken bestreden het cesaropapisme door er krachtdadig het Romeinse gezag tegenover te stellen, de enige wettige autoriteit inzake de dogma's!

Uiteindelijk ondergroef deze langdurige crisis het Byzantijnse christendom, dat zich steeds verder verwijderde van de Roomse Kerk en almaar formalistischer werd. De godsdienstige geest van het Oosten bleef het best bewaard in het monnikendom, maar na verloop van tijd werd dit ook het slachtoffer van de toenemende algemene verstarring.

Ondertussen waren de Abbasiden verder gegaan met het voeren van een uitputtingsoorlog die de grensgebieden van het Byzantijnse rijk ruïneerde. Het doel was niet meer de inname van Constantinopel, zoals in de tijd van de Omajjaden, maar het verwerven van buit en territorium. Deze materiële en economische ambities werden ondersteund door religieus fanatisme: het was in Bagdad dat de islam definitief vorm kreeg.

De activiteit van de moslims was het meest intens en beslissend op zee. De Noord-Afrikaanse Saracenen, die in de praktijk nagenoeg onafhankelijk waren van het kalifaat in Bagdad, vormden de westerse Middellandse Zee om tot een islamitisch meer. Gebruik makend van de interne moeilijkheden van het Byzantijnse rijk drongen zij rond 826 binnen op Sicilië en vervolgens in 836 op het Italiaanse vasteland, toen de Napolitanen hen tegen de Lombarden wilden gebruiken. Tarente werd bezet in 840, Bari korte tijd later. In 846 plunderden zij de Sint-Pieterskerk in Rome, die toen nog buiten de wallen lag. Zij vestigden zich langs de Dalmatische kust en bedreigden het vrije verkeer tussen Sicilië, Italië en Byzantium. In 870 viel Malta in hun handen.

Tegenover het Arabische gevaar stond Rome er alleen voor. In de tweede helft van de 9de eeuw stelde de steun van de Karolingen nog amper iets voor, zodat het pausdom verplicht was zich te wenden tot de enige christelijke macht die op dat ogenblik telde: het Byzantijnse rijk... Een delicate situatie, want net op dat moment kwam de tegenstelling tussen Rome en Constantinopel in een zeer kritieke fase.

HET SCHISMA VAN PHOTIOS

In 858 verbande keizer Michaël III patriarch Ignatius, omdat hij weigerde zijn ogen te sluiten voor de schandalen aan het hof. In zijn plaats werd Photios benoemd. Maar omdat Ignatius niet vrijwillig ontslag genomen had, ontstond een onduidelijke toestand. Paus Nicolaas I weigerde daarom de nieuwe patriarch in zijn functie te bevestigen; sterker nog: een synode in 863 zette hem gewoon af.

Gesteund door de keizer reageerde Photios bijzonder scherp. Niet alleen stookte hij iedereen op die ooit ontevreden was geweest over een maatregel van de paus, maar bovendien viel hij de H. Stoel zelf aan, wat ongezien was: hij beschuldigde Rome ervan er ongerechtvaardigde pretenties op na te houden inzake de voorrang op de andere patriarchale zetels. Een oosters concilie excommuniceerde Nicolaas I en zette hem af in 867! De nagenoeg gelijktijdige dood van de paus en de keizer, waarna Photios in ongenade viel, maakte aan de crisis een einde... maar slechts kortstondig, want tien jaar later riep *basileus* Basileios I hem terug.

In 877 was Rome echter niet sterk genoeg meer en was de Byzantijnse alliantie tegen de Arabieren voor de stad onmisbaar. Op een concilie in Constantinopel stelde paus Joannes VIII de veroordeling van Photios daarom uit, waardoor Rome voordeel kon halen uit de actie van Byzantium. Het Rijk leidde een coalitie van Italiaanse staten en vernietigde in 880 het emiraat van Tarente, waardoor Constantinopel opnieuw zijn heerschappij kon vestigen over het noorden van Calabrië en Apulië. De Griekse patriarch, die zich slechts in schijn onderworpen had, verdween in 886 van het toneel, maar zijn anti-Roomse geschriften verspreidden zich verder en vleiden de trots van de Byzantijnen. Dat gebeurde op het slechtst mogelijke ogenblik, toen het Rijk een onverwachte grote heropbloei kende en het Westen verzonk in anarchie.

Het pausdom zelf ging een van de meest miserebele periodes van zijn geschiedenis in. Tussen 896 en 1045 waren nagenoeg alle opeenvolgende pausen zwak, onbekwaam en onwaardig. Sommigen van hen compromitteerden zich in de politieke en religieuze

11de-eeuws Byzantijns mozaïek in de Hagia Sophia in Istanboel: Christus Pantocrator troont tussen Constantijn IX Monomachos en keizerin Zoë. Constantijn, « keizer van de Romeinen » (*basileus Rōmaïōn*), regeerde van 1042 tot 1055. Onder zijn bewind voltrok zich, door toedoen van de trotse patriarch Michaël Keroularios, de breuk tussen de Oosterse Kerk en Rome.

wisselvalligheden van Constantinopel, waardoor zij het misprijzen wekten van een deel van het Byzantijnse volk en zijn clerus.

DE MACEDONISCHE RENAISSANCE

Basileios I, die aan de macht kwam in 867, was de grondlegger van de Macedonische dynastie. Onder deze keizers zou het Byzantijnse rijk zijn oude glorie terugvinden.

In 961 veroveren de Byzantijnen Kreta en bevrijden de Egeïsche Zee, vervolgens Cyprus en Cilicië in 964-965. Het onherstelbare uiteenvallen van het kalifaat van de Abbasiden vergemakkelijkt hun taak. In 969 behalen zij een denderend succes met de inname van Antiochië, de derde patriarchale zetel van het Oosten. Een grootse militaire campagne onder leiding van keizer Johannes Tzimiskes voert de christenen in 975 tot in Damascus en Aleppo, die omgevormd worden tot vazalvorstendommen.

En Jeruzalem? De heilige stad, die nu binnen handbereik ligt, is ongetwijfeld het einddoel van heel deze operatie die sommigen (René Grousset, Daniel Rops) hebben geïnterpreteerd als een kruistocht *avant la lettre*. Maar toch zien de Byzantijnen ervan af: ze zullen hun naam niet verbinden aan de herovering van het H. Graf. De *basileus* is van oordeel dat de communicatielijnen van zijn leger gevaarlijk lang zijn en hij vreest de Fatimiden in Caïro, die op dat moment veel meer te duchten zijn dan de Abbasiden. Daarom geeft Johannes Tzimiskes er de voorkeur aan de Byzantijnse greep op de Fenicische kust te versterken en het daarbij te houden.

Zijn opvolger, Basileios II (976-1025), is de roemrijkste keizer van de Macedonische dynastie. Onder zijn regering bereikt het Rijk het hoogtepunt van zijn macht. Het gezag van Constantinopel doet zich gevoelen van de kusten van Italië tot de hoogvlakten van Armenië en van de Donau tot de oostelijke grenzen van Syrië. Daarbij komt een morele, intellectuele en geestelijke uitstraling die kan rivaliseren met de grootste tijdperken. Maar ook Basileios II probeert niet om Jeruzalem te heroveren. Zijn focus ligt geheel op de onderwerping van de Bulgaren, waarvan het rijk de Byzantijnen aan de westkant bedreigt.

Rond het jaar 1000 komt het in de Levant tot een evenwicht tussen enerzijds de Byzantijnse macht en anderzijds die van de Fatimiden: kalief al-Hakim slaagt er niet in om Antiochië in te palmen, maar Constantinopel mislukt in zijn poging om Tripoli te veroveren. In 1001 sluiten beide partijen een verdrag voor de duur van tien jaar. Daarvan maakt al-Hakim echter gebruik om een grote antichristelijke (en anti-soennitische) vervolging te ontketen in Egypte en Syrië. Hij maakt zich meester van de kerkelijke goederen, onderneemt de systematische vernietiging van de godshuizen en voert een onduldbare politiek van getreiter tegen de christengelovigen.

Keizer Basileios is te druk bezig met het Bulgaarse gevaar om op deze provocatie te reageren. Toch « lijdt het geen twijfel dat de grote *basileus* op de vervolging kon antwoorden door de handschoen op te nemen met de wapens. Byzantium bevond zich op het hoogtepunt van zijn macht en had de kans om voluit zijn historische zending te vervullen door, tachtig jaar vóór de Franken, het initiatief tot de Kruistocht te nemen. Door zijn naam niet te willen verbinden aan de roem van de bevrijding van het H. Graf liet Constantinopel het uur van zijn lotsbestemming voorbijgaan » (René Grousset, *L'Empire du Levant*, 1992, p. 126).

Of is het niet veeleer zo dat Byzantium hiermee aantoonde niet de ware kruisvaardersgeest te bezitten?

NAAR DE DEFINITIEVE BREUK

Basileios II overleed in 1025. Zoals Justinianus in de 6de eeuw liet hij aan zijn opvolgers een erfenis na die zij onmogelijk intact konden bewaren. Hoe dan ook, de spectaculaire heropbloei van het Rijk maakte dat de leidende elite van Constantinopel met misprijzen neerkeek op het “barbaarse” Westen, dat in het begin van de 11de eeuw ten prooi was aan bloedige interne conflicten.

Het gevolg was dat de Kerk van het Oosten steeds luider haar onafhankelijkheid van Rome opeiste. Al sinds het midden van de 10de eeuw was er bij de Byzantijnen geen gehechtheid aan het pausdom meer. Twee gebeurtenissen gaven bij wijze van spreken de genadeslag: de kroning van Otto I tot keizer van het H. Roomse Rijk en vooral, rond het jaar 1040, de heropstanding van de H. Stoel dankzij de hervorming van Cluny. Er was plots geen sprake meer van compromissen ten opzichte van de patriarchen van Constantinopel. Het christelijke Westen ontwikkelde een nieuwe sociale orde die haar bron vond in de Roomse Kerk, met gezonde en sterke politieke instellingen die mijlenver afstonden van het Byzantijnse cesaropapisme.

Wanneer de heilige paus Leo IX in 1049 Opperherder wordt, is een nauwe samenwerking tussen Rome en Byzantium aan de orde van de dag: de Noormannen bedreigen Zuid-Italië. De *basileus*, Constantijn IX Monomachos, die het hoofd moet bieden aan de Petsjenegen op de Donau en de Russen op de Zwarte Zee, is bijzonder gehecht aan de alliantie met de Pauselijke Staat. Aan dit bondgenootschap voegt Leo IX een derde speler toe: de Roomse keizer Hendrik III.

Het sterke driemanschap verontrust de patriarch van Constantinopel, Michaël Keroularios, die een diepe haat koestert ten aanzien van Rome en vastbesloten is paus van het Oosten te worden. Omdat hij beseft dat de toenemende invloed van de H. Leo IX nadelig is voor zijn eigen positie, doet hij er alles aan om de alliantie tussen Constantinopel en Rome schipbreuk te laten lopen. Zo begint hij een

polemiek over kwesties van discipline en riten, maar de paus repliceert bijzonder kordaat, want hij weet dat Keroularios de Latijnse kerken in Constantinopel heeft doen sluiten en dat in de marge daarvan geconsacreerde hosties werden geprofaneerd.

Bovendien ziet de paus glashelder in waar het de patriarch in feite om te doen is: zijn aanval is gericht op het primaatschap van Rome. In de overtuiging dat hij op de *basileus* kan rekenen zendt Leo IX twee legaten naar Byzantium om Keroularios te doen plooiën. Die botsen echter op de onbuigzame hoogmoed van de patriarch, die weigert hen te ontvangen. De tegenstellingen zijn uiteindelijk niet overbrugbaar en op 16 juli 1054 legt kardinaal Humbert de excommunicatiebul tegen Michaël Keroularios plechtig op het altaar van de Hagia Sophia. De patriarch voltrekt daarop het schisma door de bul in het openbaar te verbranden en zich op een synode van de oosterse Kerk te doen uitroepen tot enige vertegenwoordiger van de ware godsdienst van Christus.

De Byzantijnse keizer is machteloos, want Keroularios bedreigt hem met een volksopstand die hij ontketend heeft. En zo verwerft de patriarch uiteindelijk de religieuze onafhankelijkheid waarnaar hij zo heeft verlangd. Maar Byzantium zal het schisma duur betalen: nog geen twintig jaar later zullen de Turkse Seltsjoeken het Rijk in zijn voortbestaan zelf dodelijk bedreigen.

DE TURKSE INVASIE

De Seltsjoeken kwamen uit de steppen rond het Aralmeer. In 1051 veroverden zij Isfahan en vier jaar later drong hun leider zich aan de kalief van Bagdad op als zijn "plaatsbekleder". In de praktijk waren de Turken daarmee de nieuwe heersers. Zij bliezen de heilige oorlog, waarvan de Arabieren sinds lang afstand gedaan hadden, nieuw leven in en legitimeerden zo in de ogen van de moslims hun hegemonie over hen.

De eerste sultans legden zich toe op het realiseren van de eenheid van de mohammedaanse wereld; het Byzantijnse rijk was dus niet hun eerste objectief. Niettemin beroofden en verwoestten Turkse benden vanaf de jaren 1050 geregeld de Byzantijnse gebieden Armenië en Syrië. In 1066 kwam heel Armenië onder hun juk terecht en weldra kwam Anatolië in hun vizier; in 1067 viel Caesarea-in-Cappadocië, in 1069 Iconium... Het Rijk was niet bij machte hen efficiënt weerstand te bieden, want om de troon van de *basileus* werd in die periode bloedig gevochten door de grote families van Constantinopel.

In 1071 versloeg sultan Alp Arslan bij Manzikert keizer Romanos IV. Gelukkig voor de Byzantijnen buitte de Seltsjoekenleider de grote overwinning niet uit, want zijn grootste vijand waren de Fatimiden in Egypte die hij absoluut wou onderwerpen. Hij

sloot dus een verdrag met de Byzantijnen, zodat het uiteindelijk de Griekse christenen zelf waren die de Turken in Klein-Azië binnenlieten! De daaropvolgende jaren werd het nog erger, want in 1078 brak in het Rijk een burgeroorlog uit die verschillende troonpretendenten tegenover elkaar stelde; in hun dwaasheid riepen die Turkse benden ter hulp om voor hun respectieve zaak te strijden. Zo werden de Seltsjoeken als hulptroepen geïnstalleerd in Nicea en aan de kust van de Zee van Marmara, in het zicht van de hoofdstad!

Toen Alexios Komnenos eindelijk zijn oppergezag kon vestigen in 1081, weigerden de Turken de nieuwe keizer te erkennen. Voor eigen rekening bezetten zij nagenoeg heel Anatolië, van de Egeïsche Zee tot Mesopotamië. In Nicea stichtten zij in 1092 het onafhankelijke sultanaat van Roem en vanuit Smyrna probeerden zij de grote eilanden aan de kust van Klein-Azië in te palmen. Het gevaar was nog nooit zo groot geweest voor Byzantium en voor heel de christenheid, want achter de Seltsjoeken bevond zich de enorme massa van Turks-Mongoolse nomaden uit Centraal-Azië, klaar om over Anatolië uit te zwermen tot in Constantinopel.

DE GEOPOLITIEK VAN DE PAUSEN: NAAR DE KRUISTOCHTEN

Tot wie kan men zich in die omstandigheden beter wenden dan tot de werkelijke vertegenwoordiger van de christenheid, namelijk de paus van Rome? In 1073 stuurt Michaël VII een ambassade naar de heilige paus Gregorius VII om hem hulp te vragen. Maar dat is op dat moment niet mogelijk, want de Opperherder moet het hoofd bieden aan de goddeloze oorlog die de keizer van het H. Roomse Rijk, Hendrik IV, tegen hem voert.

Twintig jaar later gloort er enige hoop voor de *basileus*: de Turken van Nicea zijn niet uit op gebiedsuitbreiding en kiezen ervoor hun positie te verstevigen om zichzelf niet af te snijden van het Oosten, van waaruit ze hulpbronnen en krijgers halen. Het dissidente sultanaat van Roem irriteert trouwens de sultan in Bagdad, die wel een bondgenootschap met Byzantium zou willen aangaan om zijn rivalen te vernietigen. De situatie wordt nog rooskleuriger wanneer de verschillende Turkse gebieden beginnen te verbrokkelen tot afzonderlijke vorstendommen en emiraten.

Keizer Alexios zou Constantinopel wel willen ontzetten, maar hij deinst terug voor grootschalige operaties zonder de steun van het Westen, waarvan hij de militaire slagkracht waardeert. In 1095 stuurt hij opnieuw een gezantschap, deze keer naar het concilie van Piacenza dat wordt voorgezeten door paus Urbanus II. De *basileus* biedt de Opperherder het perspectief van een terugkeer naar de eenheid, veertig jaar na het schisma. Urbanus wil zeker de Byzantijnen helpen om hun terugkomst in de schoot van de katholieke Kerk te begunstigen. Maar beter

dan de Byzantijnse keizer, die alleen zijn eigen belangen op het oog heeft, is de paus zich bewust van de ernst van het mohammedaanse gevaar voor heel de christenheid. In Spanje is de kruistocht voor de Reconquista gebotst op de felle tegenstand van de Almoraviden, die de christelijke legers verslagen hebben in Zalacca in 1086. De moslims omsingelen de christenheid bijgevolg aan alle kanten en het oosters probleem is groter geworden omdat Jeruzalem in 1078 in Turkse handen gevallen is : de heilige plaatsen zijn niet meer vrij toegankelijk.

Paus Urbanus II begrijpt dat het moment aanbroken is voor een geweldige inspanning om het gevaar te bezweren. In september van hetzelfde jaar, op het concilie van Clermont, predikt hij de kruistocht. De H. Vader wil een belangrijke beweging in gang zetten waarvan hij een tweevoudige vrucht verwacht : de vernietiging van de Turkse macht en de terugkeer van de schismatieke Grieken. Daarvoor moet Constantinopel ontzet worden én moet de westerse strijdmacht ook oprukken naar Jeruzalem, om er het H. Graf te bevrijden.

BESLUIT

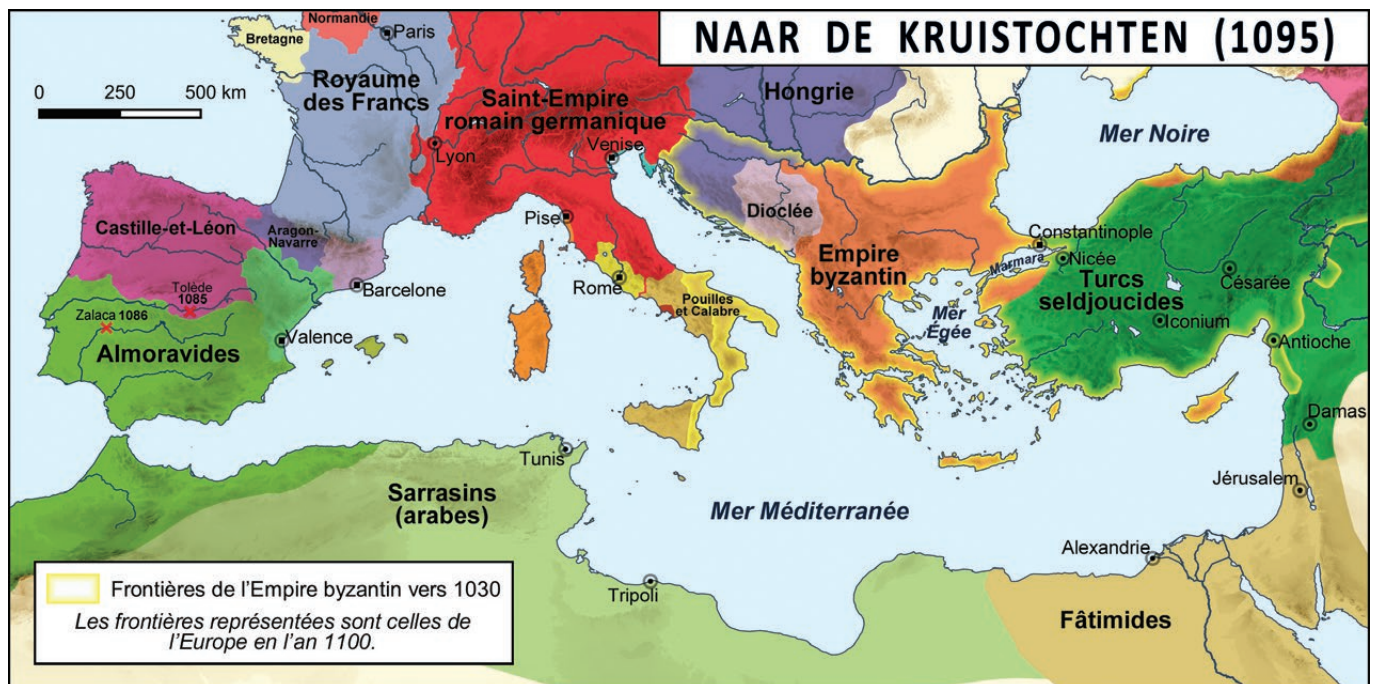
Nu we op deze manier duizend jaar geschiedenis van het Oosten overlopen hebben, is het treffend vast te stellen hoe Constantinopel zich vanaf zijn ontstaan overgeleverd heeft aan een politiek van *anti-orthodromie*.

Byzantium stelde zich op als rivaal van Rome en probeerde onophoudelijk te ontkomen aan het gezag van de Roomse Kerk, want het verdroeg niet dat de geestelijke macht van Rome aan het oosterse Rijk werd opgelegd. Door zich nu eens onuitgesproken, dan weer openlijk te verzetten tegen het pausdom, mat Byzantium zich onvermijdelijk een eigen, Grieks-oosterse persoonlijkheid aan die, omdat ze niet naar de H. Stoel gekeerd was en er geen leven van ontving, uiteindelijk volkomen steriel was voor de uitbreiding van het Koninkrijk Gods. Integendeel, Constantinopel was niet bij machte om de ketterij van het monophysitisme uit te roeien (als het die

dissidentie al niet begunstigde !). Het Rijk was ook machteloos tegenover de Arabische stammen, die het niet had willen romaniseren. En als het een wal bood voor de westerse christenheid, dan verwijderde het zich steeds meer van die christenheid tot de uiteindelijke breuk van 1054, waarin het bijna ten onder ging.

Welnu, het was die westerse christenheid, barbaars maar katholiek, die Constantinopel en het Oosten zou redden van de definitieve vernietiging. Door de kruistocht te prediken, zette paus Urbanus II een beweging in gang die tot op vandaag de onvergankelijke glorie van de christelijke middeleeuwen uitmaakt. Het Byzantijnse rijk daarentegen is voorgoed verdwenen omdat het zich altijd blind staarde op de beperkte horizons van een hoogmoedige en egoïstische politiek.

broeder Michel-Marie van de Cabeço

Nederlandstalige uitgave van *Il est Ressuscité ! La Contre-Réforme Catholique au XXIe siècle*.

Stichter : † Abbé Georges de Nantes.

Hoofdredacteur : Broeder Bruno Bonnet-Eymard, Maison Saint-Joseph, F-10260 Saint-Parres-lès-Vaudes.

Verantwoordelijke uitgever : L. Oorts, Heideweg 14, B-2980 Zoersel.

Abonnement voor binnen- en buitenland : € 15. Steunabonnement : vanaf € 20.

Rekening 000-3302057-80. IBAN : BE47 000 3302057 80. BIC : BPOTBEB1.

Internet : <http://nl.crc-resurrection.org/> – E-mail : hij.is.verrezen@gmail.com